

RAAP België - Rapport 114

**Slibdepot 't Zeetje
Ardooie**

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Verslag van de Resultaten
Bureauonderzoek – 2017G28

Nazareth
2017

Colofon

Opdrachtgever: Provincie West-Vlaanderen, groendienst

Provinciehuis Boeverbos – Koning Leopold III laan, 8200 Sint-Andries

Titel: Slibdepot 't Zeetje

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek

Bureauonderzoek - 2017G28

Status: definitief

Datum: 29/08/2017

Auteur: Louise Ryckebusch

Projectbegeleiding: M. Van de Vijver

Terreinwerk: H. Van Crombrugge, L. Soens (Geosonda)

Projectcode: 2017G28

Raaproject: ARZE

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België, Steenweg Deinze 72, 9810 Nazareth

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA

Steenweg Deinze 72

9810 Nazareth

telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99

E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2017

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting.....	3
1 Verslag van resultaten: bureauonderzoek 2017G28.....	5
1.1 Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1 Administratieve gegevens	5
1.1.2 Aanleiding.....	7
1.1.3 Geplande ingreep	8
1.1.4 Archeologische voorkennis	9
1.1.5 Onderzoeksopdracht	10
1.1.6 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek	11
1.2 Assessmentrapport bureauonderzoek.....	13
1.2.1 Geografische situering.....	13
1.2.2 Aardkundige gegevens	15
1.2.3 Archeologische gegevens	21
1.2.4 Historische gegevens.....	22
1.2.5 Controleboringen	28
1.2.6 Archeologisch verwachtingsmodel (zie Figuur 29).....	31
1.2.7 Synthese / beschrijving potentieel op kenniswinst.....	33
2 Bibliografie	36
2.1 Uitgegeven bronnen.....	36
2.2 Geraadpleegde websites	36
3 Bijlages.....	37
Bijlage 3: Geologisch en archeologisch kader	38
Bijlage 4: Lijst van opgenomen figuren	39

Samenvatting

In opdracht van de provincie West-Vlaanderen (afdeling groendienst), heeft RAAP België een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd voor het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning voor het uitslibben van de waterpartij 't Zeetje en het aanleggen van een tijdelijk slibbekken in het provinciaal domein 't Veld te Ardooie, West-Vlaanderen. Conform het nieuwe Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 dient bij stedenbouwkundige vergunningsaanvragen voor een gebied gelegen buiten een archeologische zone een archeologienota te worden opgesteld indien het totaaloppervlak van de betrokken kadastrale percelen groter is dan 3000 m² met een voorziene bodemingreep groter dan 1000 m² buiten een woon- of recreatiegebied, en de aanvrager publiekrechtelijk is.

Met een oppervlak van 35 000m² van de betrokken percelen en een oppervlak van 27 000m² wat de bodemingreep betreft, worden de gestelde oppervlaktegrenzen overschreden, waardoor het opstellen van een archeologienota noodzakelijk is.

Het doel van dit onderzoek was na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Hierbij zijn gegevens verzameld over geografische, landschappelijke, archeologische en historische context van het projectgebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed en welke maatregelen er dienen te worden genomen in functie van eventueel verder onderzoek van archeologische gegevens.

Voor de archeologienota werd gestart met een vooronderzoek door middel van een bureauonderzoek. Uit dit onderzoek werd duidelijk dat het gebied zich in een zone bevindt die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing. Het projectgebied is gelegen in het provinciedomein 't Veld te Ardooie. Het domein ligt net ten westen van de parochie 't Veld, ook wel Sneppe, Manegem of Sint-Antonius genoemd (binnen de gemeente Meulebeke). In het noorden van het projectgebied bevindt zich het Kasteel van Ardooie (ook wel gekend als het Kasteel de Jonghe d'Ardoye), gelegen aan de Kasteelstraat.

Rondom het projectgebied zijn weinig sites gekend waar archeologisch sporen zijn aangetroffen. Door middel van cartografisch en historisch onderzoek zijn 5 sites met walgracht gelokaliseerd ten westen van het projectgebied. Archeologisch onderzoek werd in de omgeving tot op vandaag nog niet uitgevoerd volgens de CAI databank.

De specifieke ligging van het projectgebied op de helling van een uitloper van het plateau van Tielt, en nabij de Brugsesteenweg die vermoedelijk teruggaat tot in de Romeinse periode, is een indicator voor mogelijke aanwezigheid van bewoningssporen uit de verschillende archeologische periodes tot aan de 12^e eeuw. Historische bronnen geven aan dat vanaf dan het domein bekend staat als een onbewoond heidelandschap met kunstmatig aangelegde vijvers. Het is pas vanaf het einde van de 18^e eeuw dat de vijvers, behalve 't Zeetje en de vijver ten oosten daarvan, drooggelegd werden en het heidelandschap omgevormd werd tot loofbos. De situatie is op de dag van vandaag grotendeels onveranderd, afgezien van 2 bijkomende vijvers in het westen van 't Zeetje, ontstaan door opstuwing van de Veldbeek.

Op de betrokken percelen zal de waterpartij 't Zeetje in het provinciedomein 't Veld te Ardoonie uitgeslibd worden. Op het diepste punt bevindt de top van de sliblaag zich op ca. 1,6m onder het huidige maaiveld. De sliblaag is ca. 50cm dik en wordt volledig verwijderd. **Bij deze ingreep zal er niet in de onverstoorde moederbodem gegraven worden.**

Er wordt in het oostelijk deel van het projectgebied een tijdelijk slibbekken van bijna 1 ha aangelegd en gevuld worden op een akker. Hiervoor wordt een gronddijk aangelegd met een hoogte van 1,5m en een breedte van 5m. Om deze wal aan te leggen zal het bekken zelf **ca. 30cm diep afgegraven** worden. Na het uitvoeren van controleboringen op het terrein blijkt dat de A-horizont tot 50cm onder het maaiveld reikt. **Gezien de geplande uitgravingen slecht tot maximaal 30cm diep gaan, zal de onverstoorde moederbodem niet geraakt worden en bijgevolg geen archeologisch erfgoed vernield worden.**

Na het uitvoeren van bovenstaand bureauonderzoek **kan met zekerheid gesteld worden dat er geen archeologische vindplaatsen verstoord kunnen worden bij de aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning.** Er kan dus een gemotiveerde uitspraak gedaan worden over het niet verder nemen van maatregelen. Er dient zodus geen verder vooronderzoek te gebeuren zonder of met ingreep in de bodem.

1 Verslag van resultaten: bureauonderzoek 2017G28

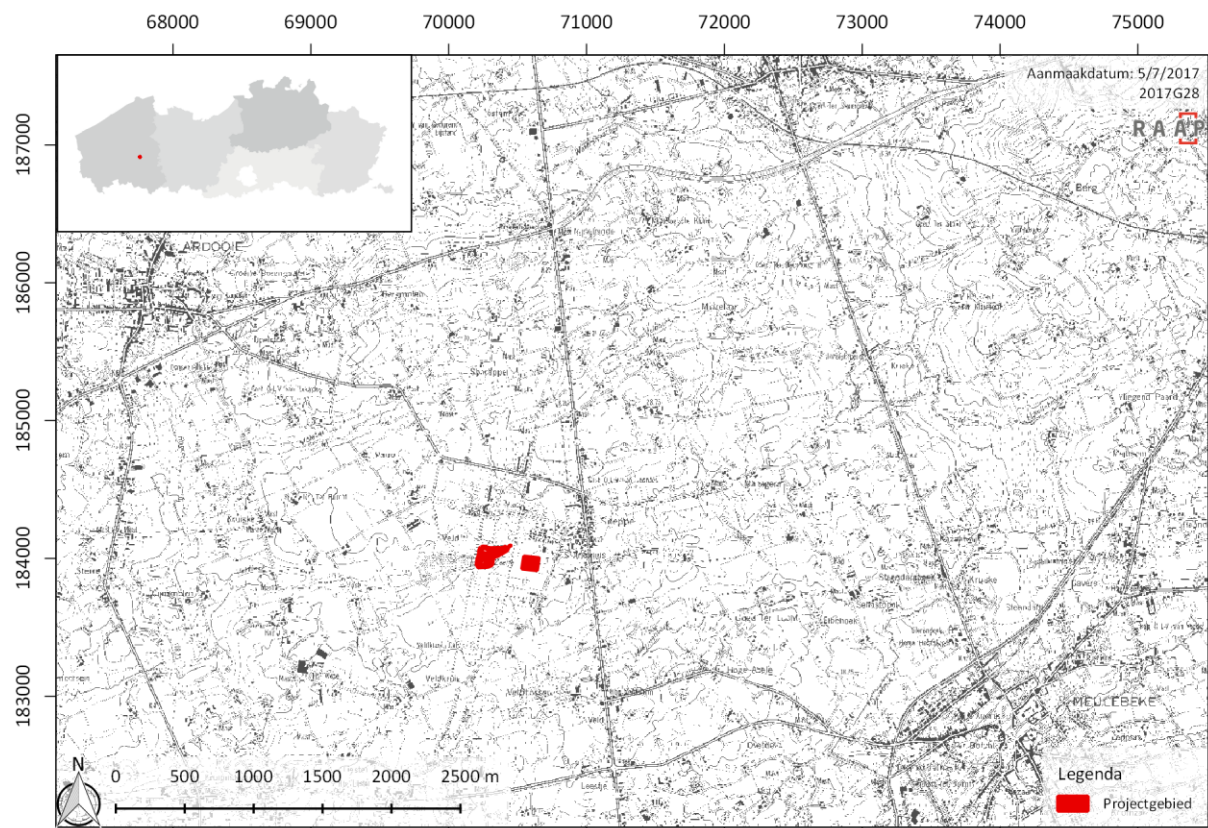

1.1 Beschrijvend gedeelte

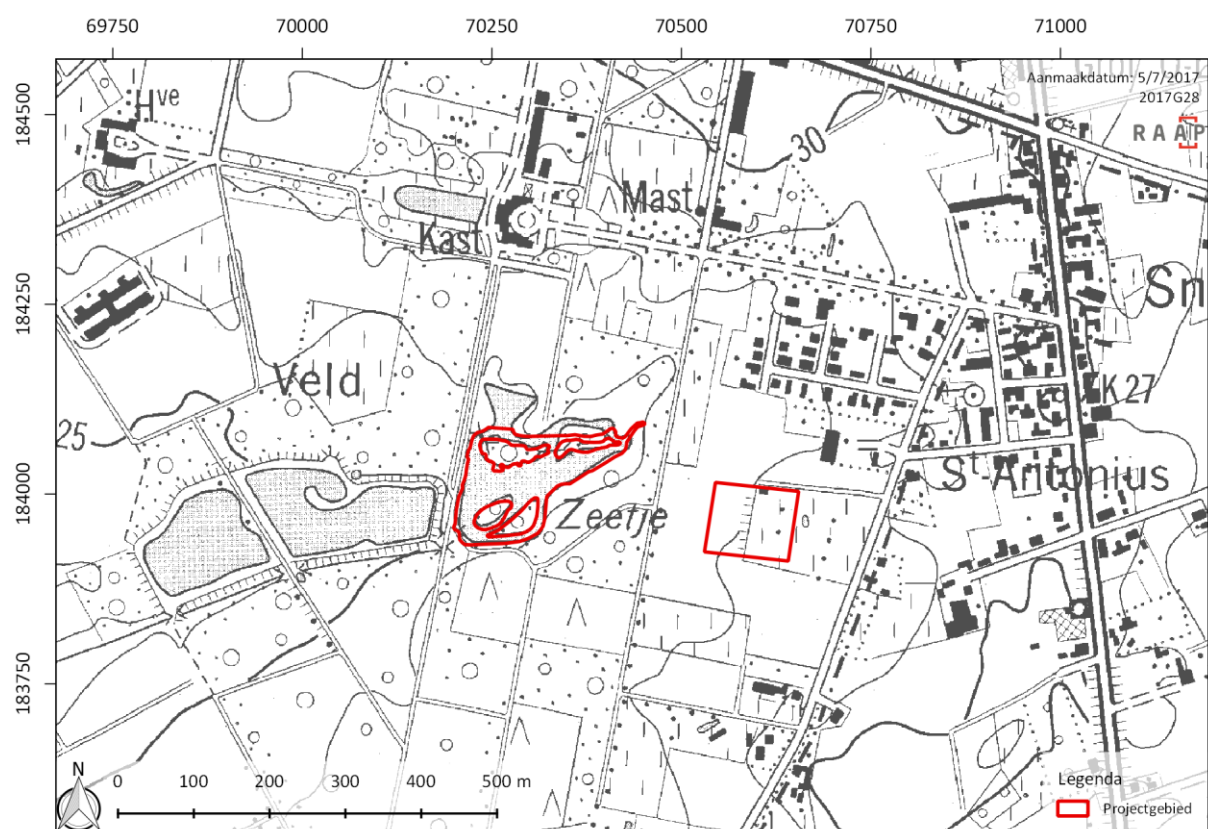
1.1.1 Administratieve gegevens

- *Projectcode Agentschap Onroerend Erfgoed:* 2017G28
- *Type onderzoek:* bureauonderzoek
- *Onderzoekskader:* opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning
- *Opdrachtgever (+adres):* Provincie West-Vlaanderen, groendienst
Provinciehuis Boeverbos – Koning Leopold III laan
8200 Sint-Andries
- *Initiatiefnemer (+adres):* Provincie West-Vlaanderen, groendienst
Provinciehuis Boeverbos – Koning Leopold III laan
8200 Sint-Andries
- *Erkend archeoloog:* RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)
- *Naam projectgebied en/of toponiem:* 't Zeetje
- *Adres:* Provinciedomein 't Veld
- *Gemeente:* Ardooie
- *Provincie:* West-Vlaanderen
- *Kadastrale gegevens:* Gemeente Ardooie, Afdeling 1, Sectie 36001 C, kadasternummers: 1080D, 1068C en 1067A2
- *Oppervlakte betrokken percelen:* ca. 35 000m²
- *Oppervlakte geplande bodemingrepen:* ca. 27 000m²
- *Bounding box in lambertcoördinaten (X/Y):*

noordoost:	X=70687.4	Y=184098.4
zuidwest:	X=70188.9	Y=183932.3
- *Inkleuring gewestplan:* natuurgebieden en landschappelijk waardevolle agrarische gebieden

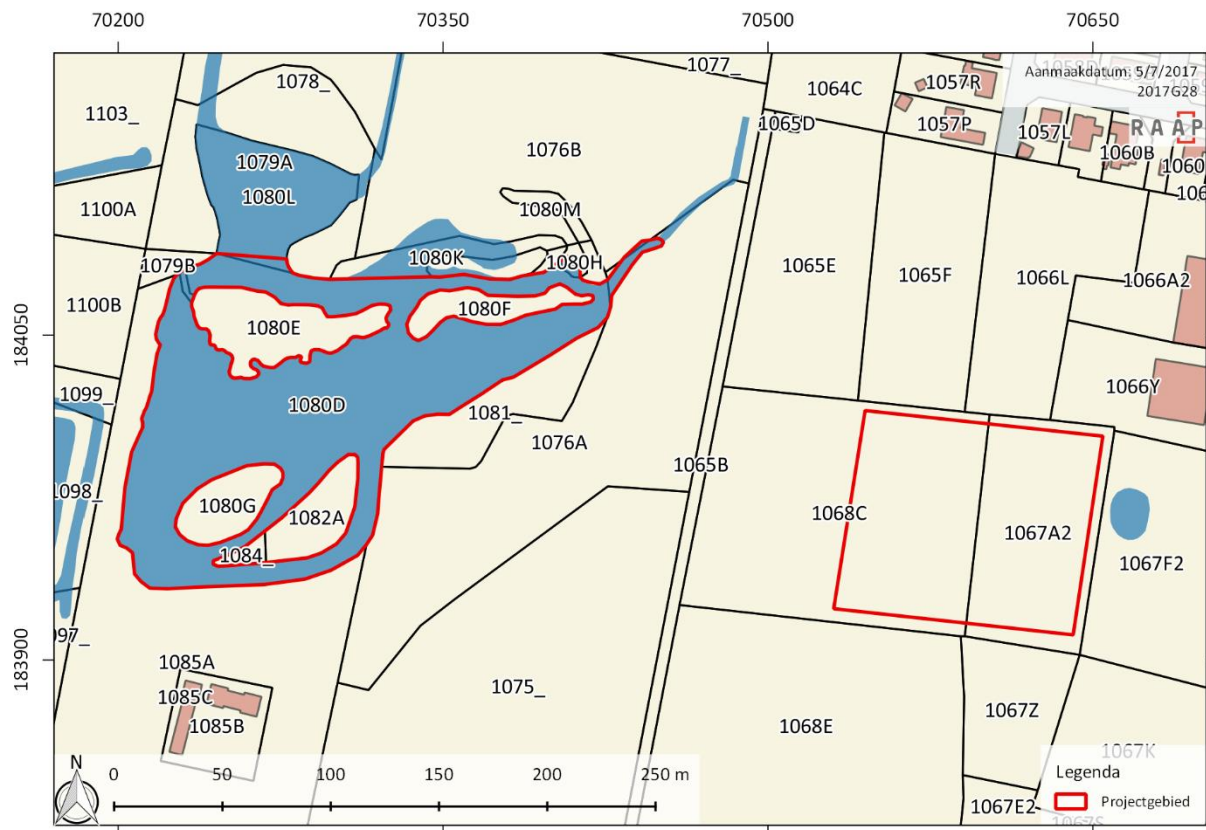

Figuur 1: Topografische kaart met projectie van het projectgebied (bron: NGI) (schaal 1:55 000)

Figuur 2: Detail van de topografische kaart met projectie van het projectgebied (bron: NGI) (schaal 1:10 000)

Figuur 3: Projectie van het projectgebied op het kadastralplan (bron: Grootschalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV) (schaal 1:3500)

1.1.2 Aanleiding

Stedenbouwkundige vergunning	JA	Nee
1. Bodemingreep?	ga naar 2	ga naar 14
2. Volledig in gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt?	ga naar 14	ga naar 3
3. Volledig binnen gabarit bestaande lijninfrastructuur?	ga naar 14	ga naar 4
4. (Gedeeltelijk) in beschermde archeologische site?	ga naar 13	ga naar 5
5. (Gedeeltelijk) in vastgestelde archeologische zone?	ga naar 6	ga naar 8
6. Perceelsoppervlak >300m ² ?	ga naar 7	ga naar 14
7. Bodemingreep >100m ² ?	ga naar 13	ga naar 14
8. Perceeloppervlak >3000m ² ?	ga naar 9	ga naar 14
9. Bodemingreep >1000m ² ?	ga naar 10	ga naar 14
10. Aanvrager publiekrechtelijk?	ga naar 13	ga naar 11
11. (Gedeeltelijk) in woon- of recreatiegebied?	ga naar 13	ga naar 12
12. Bodemingreep >5000m ² ?	ga naar 13	ga naar 14
13. Archeologienota verplicht		
14. Geen archeologienota		

Tabel 1: Schematisch weergegeven beslissingsboom voor de criteria bij een stedenbouwkundige vergunning (gebaseerd op het document beschikbaar gesteld door Onroerend Erfgoed)

De geplande bodemingrepen zijn bedreigend voor eventuele archeologische resten. Conform het nieuwe Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 dient bij stedenbouwkundige vergunningsaanvragen voor een gebied gelegen buiten een archeologische zone een archeologienota

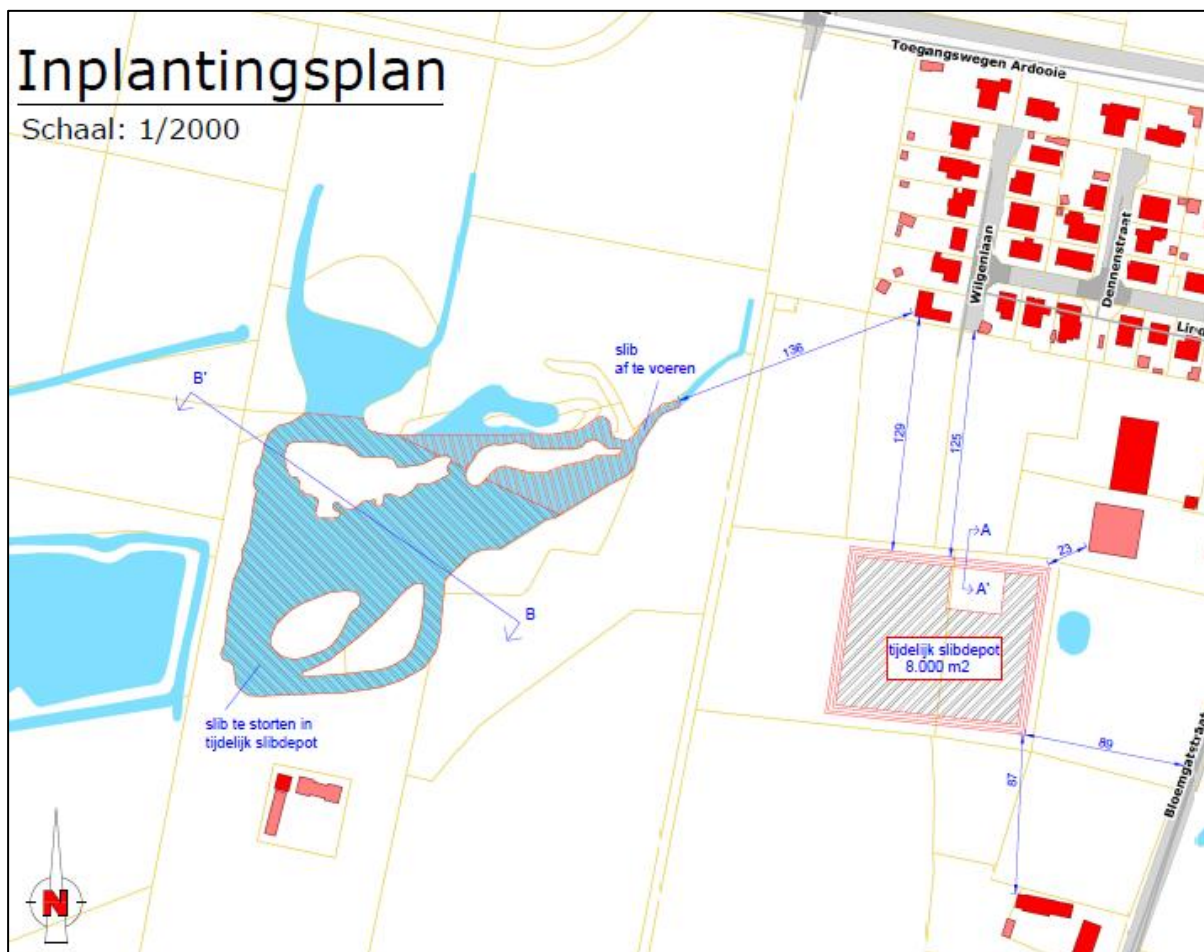

te worden opgesteld indien het totaaloppervlak van de betrokken kadastrale percelen groter is dan 3000 m² met een voorziene bodemingreep groter dan 1000 m² buiten een woon- of recreatiegebied, en de aanvrager publiekrechtelijk is.

Met een oppervlak van 35 000m² van de betrokken percelen en een oppervlak van 27 000m² wat de bodemingreep betreft, worden de gestelde oppervlaktegrenzen overschreden, waardoor het opstellen van een archeologienota noodzakelijk is.

1.1.3 Geplande ingreep

Op de betrokken percelen zal de waterpartij 't Zeetje in het provinciedomein 't Veld te Ardoosie uitgeslibd worden en zal een tijdelijk slibbekken van bijna 1 ha aangelegd en gevuld worden op een akker, die onderdeel is van datzelfde provinciedomein.

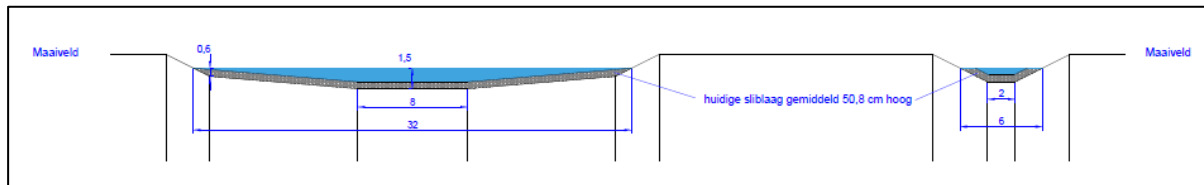

Figuur 4: Inplantingsplan met aanduiding van de zone van de aanleg van het tijdelijke slibdepot en de zone waar de waterpartij wordt uitgeslibd (bron: provincie West-Vlaanderen, groendienst)

1.1.3.1 Uitslibben 't Zeetje

't Zeetje betreft een lokale, forse verbreding van de Veldbeek. Het uitslibben van deze waterpartij is noodzakelijk om ecologische redenen (zorgt voor een gevarieerd waterleven) en om een vlotte en normale afwatering van de beek te garanderen.

Binnen de waterpartij zal het aanwezige slib verwijderd worden. Op het diepste punt bevindt de top van de sliblaag zich op ca. 1,6m onder het huidige maaiveld. De sliblaag is **ca. 50cm dik** en wordt volledig verwijderd. Bij deze ingreep zal er niet in de onverstoorde moederbodem gegraven worden.

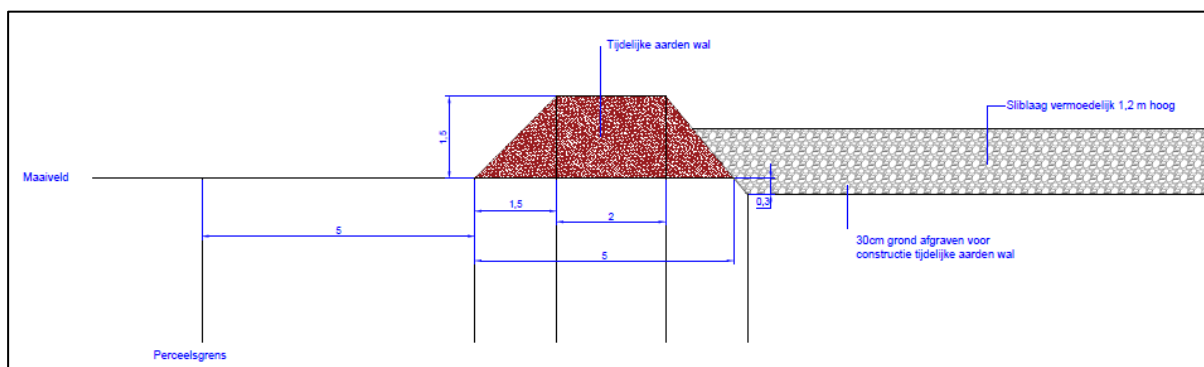

Figuur 5: Doorsnede van de vijver 't Zeetje met aanduiding van de aanwezige sliblaag (bron: provincie West-Vlaanderen, groendienst)

1.1.3.2 Aanleg tijdelijk slibbekken

Het slibbekken dient om het slib tijdelijk te kunnen stockeren zodat het ter plekke kan ontwateren alvorens te transporteren over grotere afstand. Het gaat om een tijdelijk slibbekken, dus zal het binnen afzienbare tijd ook weer verdwijnen.

De ruimtelijke impact van het tijdelijk slibbekken wordt bepaald door zijn omvang en door zijn hoogte. Het slibbekken is 1 ha in oppervlakte. Er wordt een grondrijk (aarden wal) aangelegd met een hoogte van 1,5m en een breedte van 5m. Om deze wal aan te leggen zal het bekken zelf **ca. 30cm diep afgegraven** worden. Op die manier kan er met een bruikbare diepte van 1,8m slib gestockeerd worden.

Figuur 6: Doorsnede van het aan te leggen slibbekken met aanduiding van de aarden wal en de uitgraving (bron: provincie West-Vlaanderen, groendienst)

1.1.4 Archeologische voorkennis

- Binnen het projectgebied zijn geen archeologische sites gekend en werd geen eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd.

- Het projectgebied is niet gelegen binnen een 'vastgestelde archeologische zone'.¹
- Het projectgebied ligt niet in een 'gebied zonder archeologisch erfgoed' zoals deze zijn vastgesteld in het besluit van de administrateur-generaal van 2 mei 2017.²
- Binnen het projectgebied zijn geen verstoorde zones gekend.

1.1.5 Onderzoeksopdracht

1.1.5.1 *Doelstelling*

Het doel van dit bureauonderzoek is na te gaan of er archeologisch erfgoed kan bewaard zijn in de bodem binnen de afbakening van het projectgebied, wat de karakteristieken zijn en de bewaringstoestand is. Ook de waarde van de betreffende sporen dient te worden ingeschat. Eveneens wordt nagegaan in hoever de werken invloed zullen hebben op deze sporen.

Indien noodzakelijk wordt deze studie gevolgd door een vooronderzoek met en/of zonder ingreep in de bodem. Indien de resultaten van de bureaustudie voldoende informatie opleveren, of er geen vervolgtraject kan worden uitgevoerd voorafgaand het bekomen van de vergunning, zal een programma van maatregelen worden uitgeschreven met aanbevelen tot vervolgonderzoek, een archeologisch onderzoek of het voorstellen van maatregelen voor behoud *in situ*.

De specifieke doelstellingen binnen deze bureaustudie zijn:

- het bepalen van de genese van het landschap waarbinnen het betreffende projectgebied zich bevindt
- het verkrijgen van inzicht in de aanwezigheid of kans tot aanwezigheid van archeologische resten binnen het projectgebied
- het identificeren en waarderen van de archeologische sporen: hierbij wordt de aard, bewaringstoestand en hun ouderdom in kaart gebracht, en deze gewaardeerd in hun ruimere omgeving (zowel geografisch als historisch)
- het afbakenen van eventuele verstoorde zones
- de impact van de voorziene werken op het mogelijk archeologisch erfgoed inschatten
- indien dit noodzakelijk zou blijken, het aanbevelen tot verdere onderzoeksstrategieën en/of het voorstellen van maatregelen voor behoud *in situ*

1.1.5.2 *Wetenschappelijke vraagstelling*

In het kader van dit onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Welke gegevens met betrekking tot archeologische waarden in en rondom het projectgebied zijn reeds bekend?
- Hoe ziet de geologische en bodemkundige opbouw van het projectgebied eruit?
- Hoe kunnen archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties, ...) en op welke diepte kunnen deze worden aangetroffen?
- Wat was het historisch landgebruik van het projectgebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?
- Wat is de gespecificeerde verwachting (evenals de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?

---

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be> - <https://www.onroenderfgoed.be/nl/bescherming/vastgestelde-inventarissen>

² <https://besluiten.onroenderfgoed.be/besluiten/14448/bestanden/17281>

- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?

1.1.5.3 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd door een erkend archeoloog volgens de normen van de Code van Goede Praktijk.

1.1.6 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek

Op basis van verschillende bronnen werd getracht inzicht te verkrijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en het gebruik van het projectgebied en zijn omgeving in de loop van de tijd. Daaraan gekoppeld wordt de archeologische verwachting bepaald.

Het gebied bevindt zich in een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing waardoor bij de bureaustudie er extra aandacht gaat naar de landschappelijke opbouw en het landgebruik. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan relevante ecologische en aardkundige gegevens.³

Het bureauonderzoek kent de volgende onderdelen:

- Geografische situering en huidig bodemgebruik
- Aardkundige gegevens
- Archeologische gegevens
- Historische gegevens
- Bepalen van de archeologische verwachting
- Synthese en beantwoorden van de onderzoeksvragen

Hiervoor is bij dit onderzoek gebruik gemaakt van verschillende bronnen:

Voor de technische aspecten en de gegevens betreffende de werkzaamheden zijn de plannen en gegevens gehanteerd zoals ze zijn verkregen van de provincie West-Vlaanderen. Deze zijn toegelicht door de heer Vital Steen (adjunct-adviseur, dienst waterlopen).

De aardkundige gegevens (geologie, topografie, landschap en bodemkunde) werden bestudeerd aan de hand van kaarten. Het betreft meer in het bijzonder de topografische kaart, Tertiair- en Quartairgeologische kaarten, de bodemkaart, de potentiële bodemerosiekaart en het digitale terreinmodel Vlaanderen. De bodemkundige gegevens werden aangevuld met de informatie die beschikbaar gesteld wordt via de website Databank Ondergrond Vlaanderen.⁴ Het geologisch kader wordt weergegeven in bijlage 3.

De CAI (Centraal Archeologische Inventaris)⁵ was de belangrijkste bron van informatie wat betreft het archeologisch kader waarbinnen het projectgebied wordt geplaatst. Op die manier kon bijkomende informatie gevonden worden over eventueel recenter archeologisch onderzoek in de nabijheid van het projectgebied. Het archeologisch kader in relatie tot de geologische periodes wordt weergegeven in bijlage 3.

---

³ Code van Goede praktijk (versie1.0), hoofdstuk 7.2.3, p. 49.

⁴ <https://dov.vlaanderen.be>

⁵ <https://cai.onroerenderfgoed.be>

Voor het onderzoek naar de algemene geschiedenis van de het provinciaal domein 't Veld is gebruik gemaakt van uitgegeven en onuitgegeven bronnen, deze zijn terug te vinden in de literatuurlijst. Daarnaast werd ook beroep gedaan op de Inventaris Onroerend Erfgoed⁶. Verder werd er voor het historische luik historische kaarten en luchtfoto's geconsulteerd via Geopunt.

Voor een groot aandeel van het kaartmateriaal werd de website Geopunt⁷ geraadpleegd. Geopunt is een centrale website die vrijwel alle bestaande geografische overheidsinformatie ontsluit. Zo werd voor het bekomen van de kadasterinformatie gebruik gemaakt van het Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen dat via deze weg door AGIV aangeboden wordt.

Voor het aanmaken van het kaartmateriaal werd het programma QGIS gebruikt, een geografisch informatiesysteem. In de mate van het mogelijke werd zoveel mogelijk van het relevante cartografische materiaal ingeladen in het programma om op deze manier zoveel mogelijk van het kaartmateriaal te genereren dat in deze bureaustudie gebruikt wordt. Hierbij werd telkens het projectgebied geprojecteerd of aangeduid op de onderliggende kaarten.

De studie van de hierboven vermelde bronnen gaf geen aanleiding tot een verder archiefonderzoek of het inwinnen van aanvullend wetenschappelijk advies.

---

⁶ <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

⁷ <http://www.geopunt.be>

1.2 Assessmentrapport bureauonderzoek

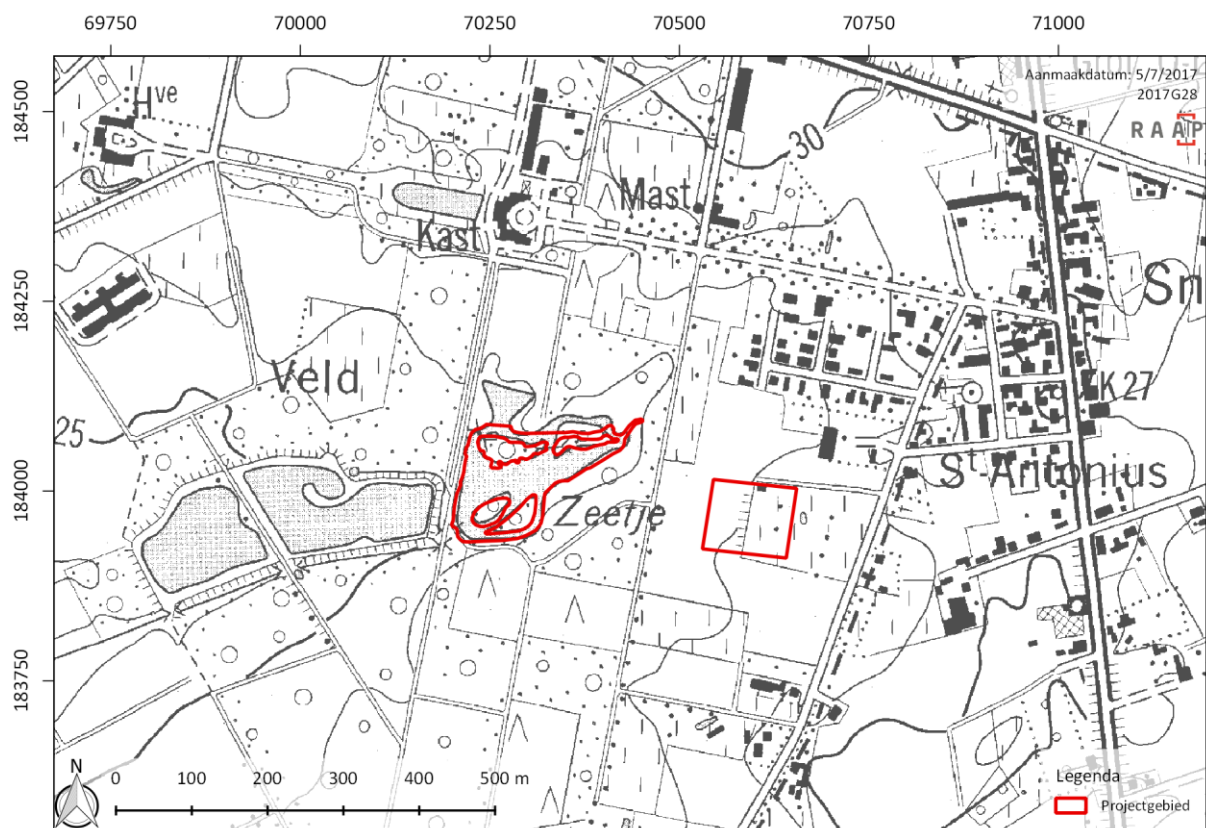
1.2.1 Geografische situering

1.2.1.1 *Ligging*

Het projectgebied is gelegen in het provinciedomein 't Veld te Ardooie, West-Vlaanderen. Het domein ligt net ten westen van de parochie 't Veld, ook wel Sneppe, Manegem of Sint-Antonius genoemd (binnen de gemeente Meulebeke). In het noorden van het projectgebied bevindt zich het Kasteel van Ardooie (ook wel gekend als het Kasteel de Jonghe d'Ardoye), gelegen aan de Kasteelstraat⁸. Volgens het gewestplan ligt het projectgebied deels in natuurgebied (westelijk deel) en deels in landschappelijk waardevolle agrarisch gebied (oostelijk deel). (zie Figuur 7)

1.2.1.2 *Huidige situatie van het projectgebied*

Het provinciedomein 't Veld te Ardooie betreft een bosgebied in midden West-Vlaanderen. De waterpartij 't Zeetje is momenteel gelegen zowel in het openbare bosgedeelte van 't Veld, als in het private gedeelte van 't Veld (kasteel en omgeving). De percelen waarop het tijdelijke slibdepot aangelegd wordt, is tot op vandaag een akkerperceel, dat in eigendom is van het provinciebestuur. (zie Figuur 8 en Figuur 9)

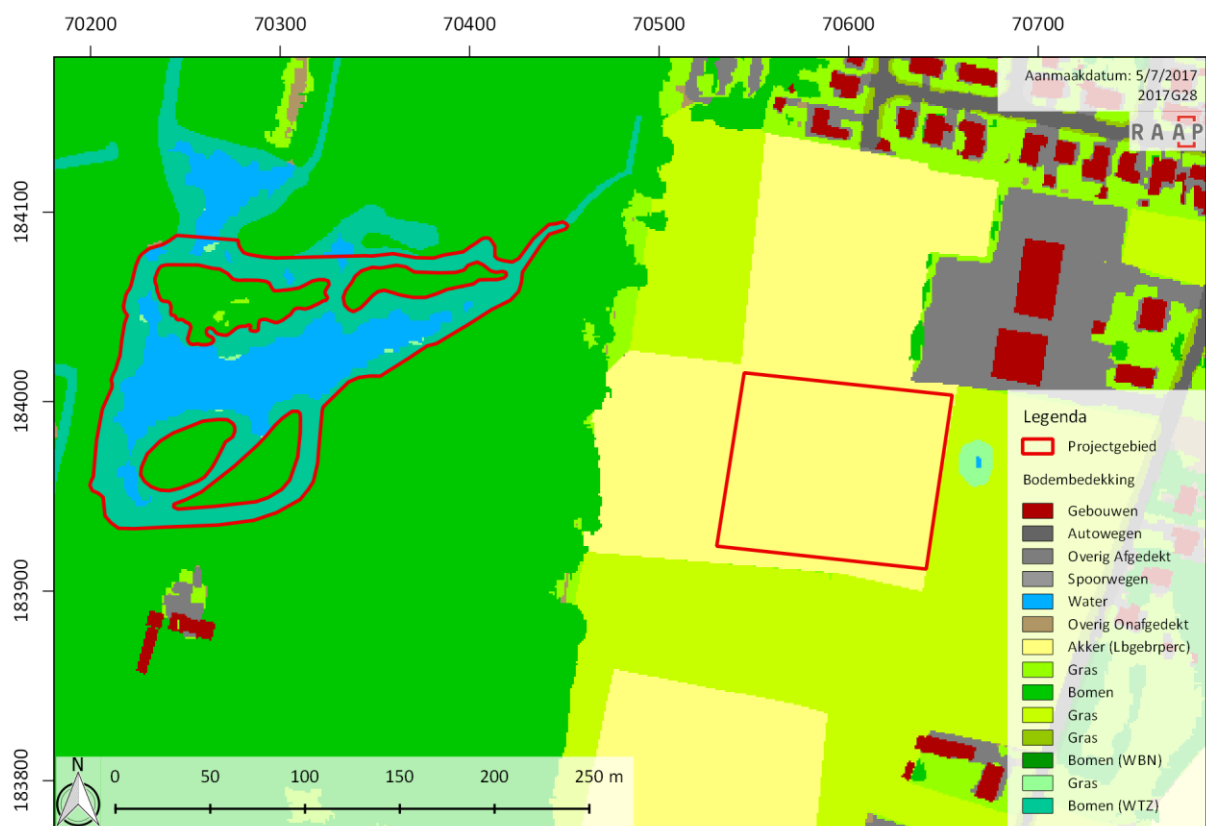
Figuur 7: Detail van de topografische kaart met projectie van het projectgebied (bron: NGI) (schaal 1:10 000)

⁸ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Kasteel van Ardooie* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/200646> (geraadpleegd op 6 juli 2017)

Figuur 8: Luchtfoto uit 2016 van de huidige toestand van het terrein met de situering van het projectgebied (bron: AGIV) (schaal 1:5000)

Figuur 9: Bodembedekkingskaart uit 2012 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV) (schaal 1:4000)

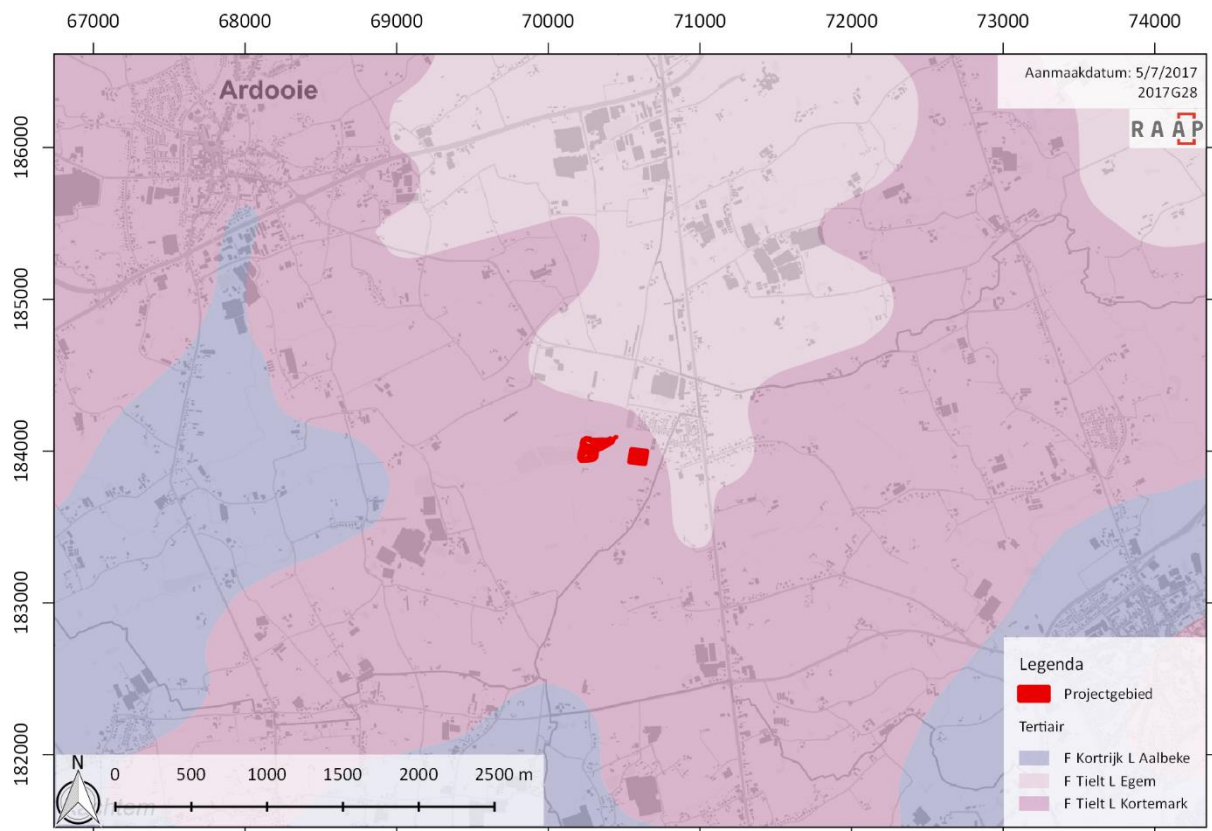

1.2.2 Aardkundige gegevens

1.2.2.1 De Tertiairgeologische bodem

Het Tertiair is (was) een geologisch tijdvak dat de periodes Paleogeen (66,0-23,03Ma) en Neogeen (23,03-2,58Ma) omvat. Het is al enige tijd geen officieel erkend onderdeel meer van de chronostratigrafie zoals deze wordt vastgesteld door de *International Commission on Stratigraphy*. De benaming wordt echter nog veelvuldig gebruikt en zal ook hier worden toegepast.⁹

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Kortemark (Formatie van Tielt). De Formatie van Tielt bestaat uit een fijn zandig en zandig marien sediment. Het oudste lid is het Lid van Kortemark en bestaat uit horizontaal gelamineerd fijn zandig grof silt en kleiig-siltig zeer fijn zand.¹⁰

Figuur 10: Tertiair geologische kaart geprojecteerd op de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: dov.vlaanderen.be) (schaal 1:50 000)

1.2.2.2 De Quartairgeologische bodem

Het Tertiair (of liever het Neogeen) wordt gevolgd door de jongste periode in de aardgeschiedenis: het Quartair. Deze periode vangt dus 2.58 miljoen jaar geleden aan en is onderverdeeld in twee tijdsnedes (etages): het Pleistoceen en het Holoceen. Het Pleistoceen (2.58Ma- 11.7ka) wordt gekenmerkt door grote schommelingen in het klimaat. De (vaak relatief lange) tijden waarin een koud klimaat bestond worden ijstijden (glacialen) genoemd. Tijden waarin het klimaat meer op dat van nu leek worden aangeduid met de term tussenijstijden (interglacialen) aangeduid. Deze grote

⁹ <http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale>

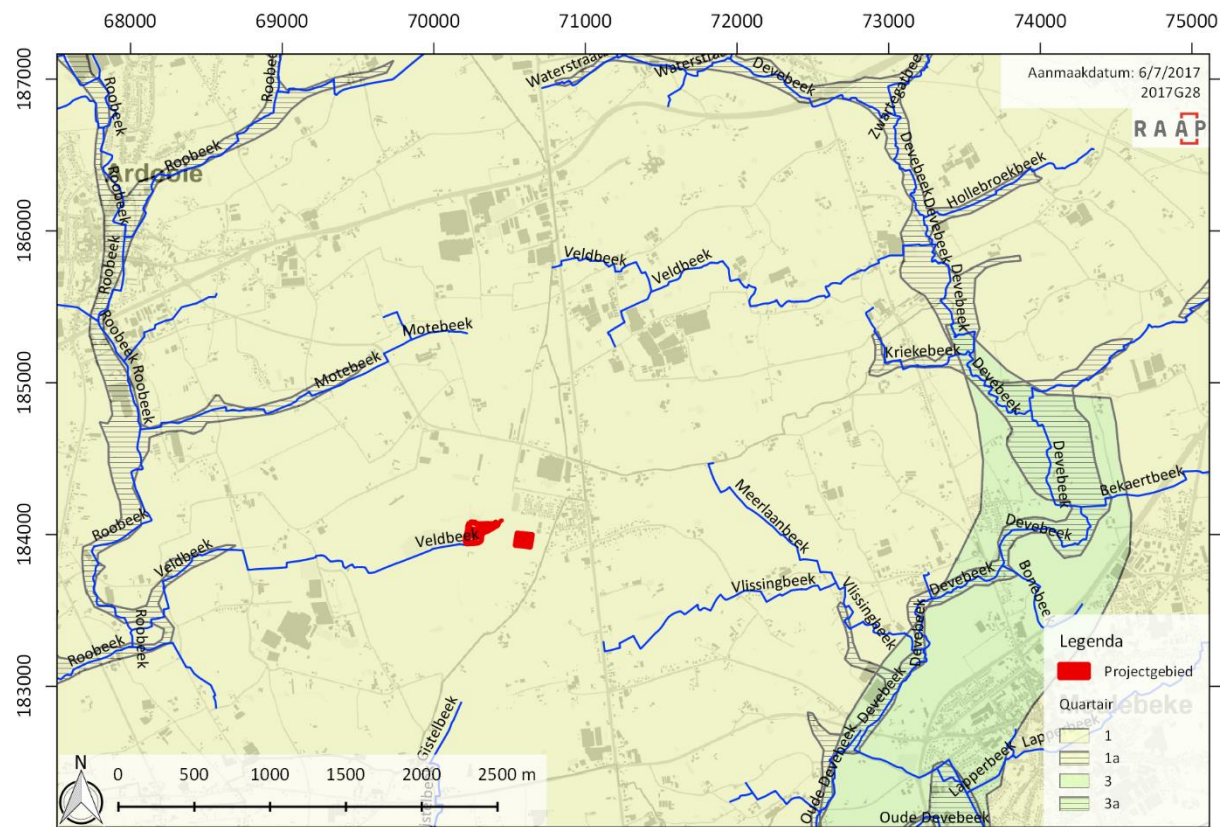
¹⁰ <http://www.dov.vlaanderen.be>

klimaatsschommelingen hadden grote gevolgen en de resultaten daarvan zijn vandaag de dag nog op veel plekken in het landschap te herkennen.

De jongste tijdsnede die we kennen is (vooralsnog) het Holocene (11.7ka – heden). Dit tijdvak is gekenmerkt door een redelijk warm klimaat en is daarom ook geclassificeerd als een interglaciaal. Met name in het laatste deel van dit tijdvak is de invloed van de mens op de aarde sterk toegenomen, wat voor de geologie grote gevolgen heeft.¹¹

De sedimenten van Quartaire ouderdom worden op grote schaal aan het oppervlak aangetroffen en zijn weergegeven op de Quartairgeologische kaart volgens het principe van profieltypekartering. Daarbij worden lithologie, genese en (chrono-) stratigrafie aangehouden als de belangrijkste kenmerken waar gronden op worden ingedeeld. De dikte van de Quartaire afzettingen varieert sterk in Vlaanderen, van minder dan een meter tot circa 30 meter. Binnen het projectgebied komen geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie voor.¹²

Het projectgebied bevindt zich in het Quartair Type 1 en bestaat uit een eolische afzetting (van zand tot silt) van het Weichseliaan met eventueel hellingsafzettingen.¹³

Figuur 11: Situering van het projectgebied op de Quartair geologische kaart (bron: dov.vlaanderen.be) (schaal 1:50 000)

¹¹ <http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale>

¹² <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/3quartair50000.html#inleiding>

¹³ <http://www.dov.vlaanderen.be>

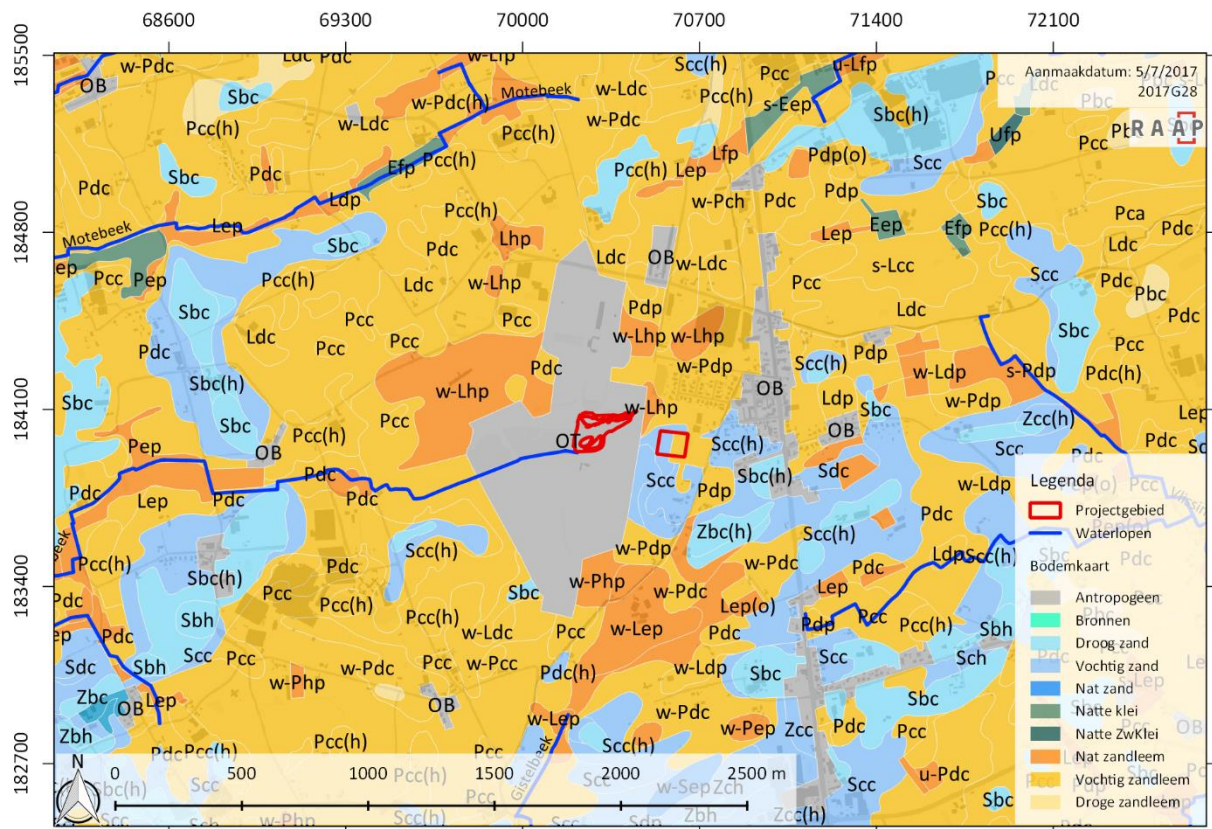
1.2.2.3 Bodemkundige gegevens¹⁴

Het projectgebied ligt aan de rand van een zuidelijk uitloper van de zandstreek, op de grens met de zandleemstreek.

Bij de bespreking van de bodemkaart delen we het projectgebied op in een oostelijk deel (zone van slibbekken) en een westelijk deel (zone van de waterpartij 't Zeetje).

Het oostelijke deel van het projectgebied staat gekarteerd als vergraven terrein (OT). Het gaat om een antropogene bodem waarvan de textuur niet kon worden bepaald.

Het westelijke deel van het projectgebied staat gekarteerd als Scc en als w-Pdp. De code Scc staat voor een matig droge lemige zandbodem met sterk gevlekte of verbrokkelde textuur B-horizont (uitgeloogde bodems). De code w-Pdp staat voor een matig natte lichte zandleembodem zonder profielontwikkeling en met een klei-zandsubstraat op geringe of matige diepte.

Figuur 12: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (bron: www.geopunt.be) (schaal 1:30 000)

1.2.2.4 Geomorfologische kaart

Een geomorfologische kaart is voor dit gebied niet beschikbaar, en wordt hier bijgevolg niet besproken.

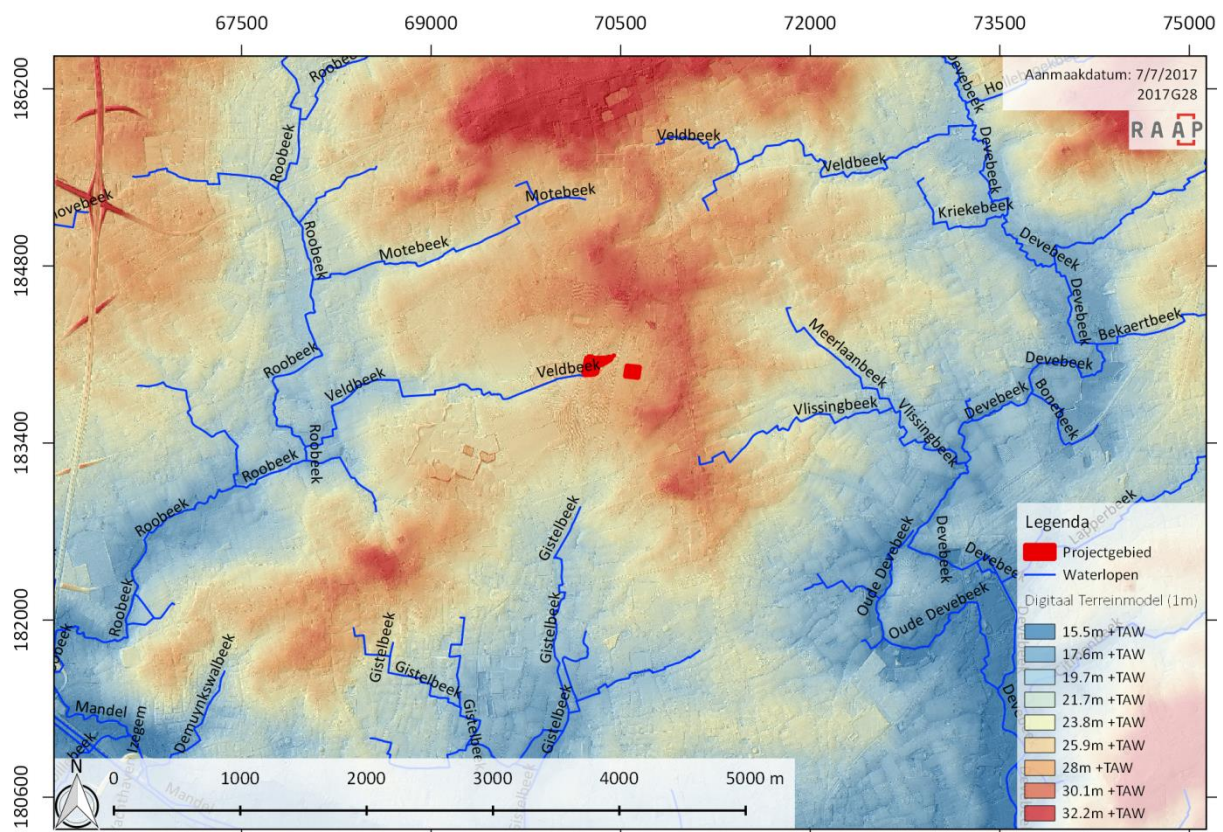
¹⁴ <http://www.dov.vlaanderen.be>

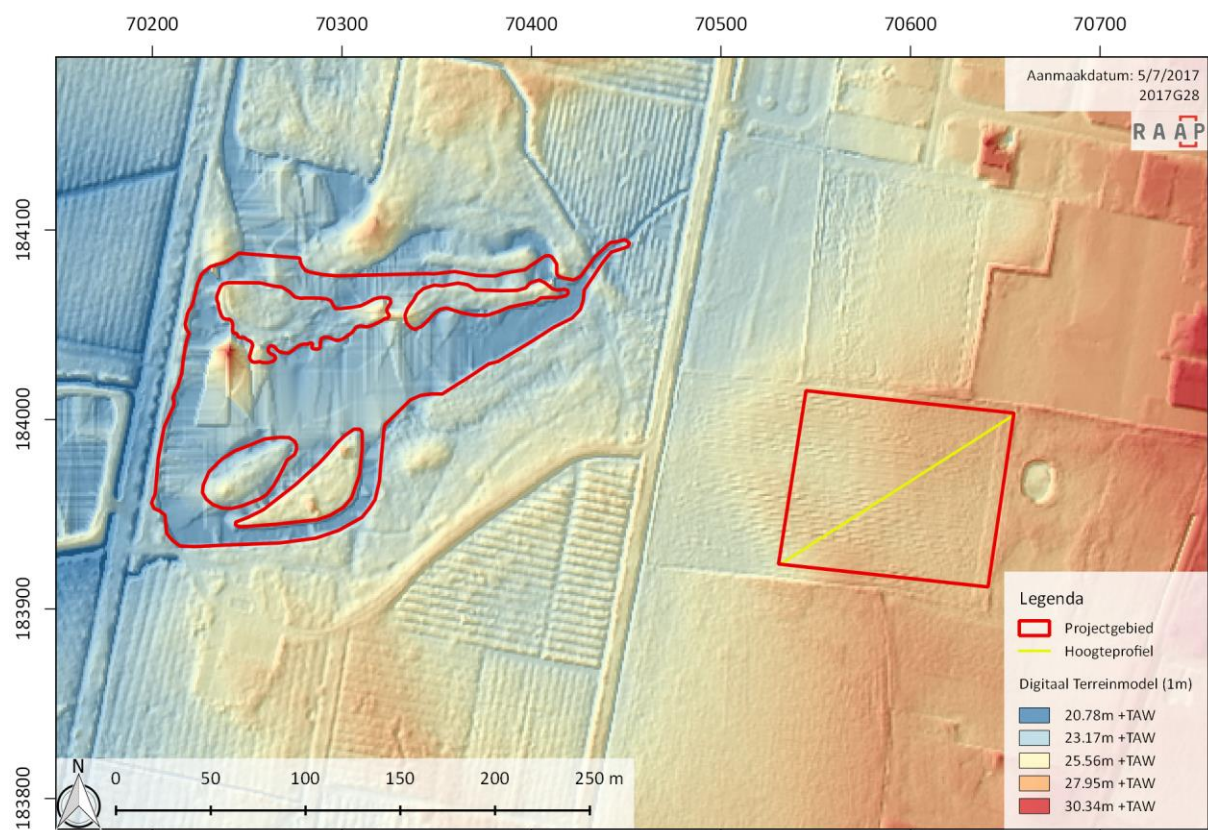
1.2.2.5 Topografie

Op het digitaal terreinmodel is waarneembaar dat het projectgebied zich bevindt op de westelijke helling van een zuidelijke uitloper van het plateau van Tielt. De zuidelijke uitloper bevindt zich tussen het bekkenstelsel van de Roobeek en het bekkenstelsel van de Devebeek. De helling waarop het projectgebied gelokaliseerd is, daalt af naar de vallei van de Roobeek die op haar beurt in het zuiden uitmondt in de Mandel. (zie Figuur 13)

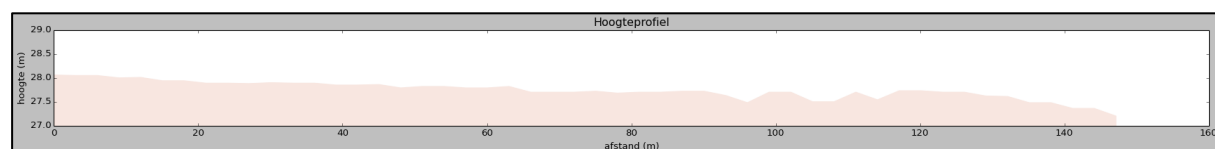
Het westelijke deel van het projectgebied omvat de veldvijver 't Zeetje. Deze vijver is kunstmatig gecreëerd als afdamming van de Veldbeek, die van oost naar west door het gebied stroomt en uitmondt in de Roobeek. Dit deel van het projectgebied bevindt zich tussen 25,8m +TAW en 26,2m +TAW. Het oostelijk deel van het projectgebied omvat het aan te leggen slibbekken en bevindt zich rond 28m + TAW in het noordoosten en heeft een natuurlijke afloop naar het zuidwesten naar een hoogte van 27,2m +TAW. (zie Figuur 14 en Figuur 15)

Figuur 13: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied en de waterlopen (Digitaal Terreinmodel raster 1m) (bron: www.geopunt.be, www.agiv.be) (1:60 000)

Figuur 14: Detail van de topografie van het projectgebied met aanduiding van het uitgezette noordoost-zuidwest-profiel op het westelijke deel van het projectgebied (Digitaal Terreinmodel raster 1m) (bron: www.geopunt.be, www.agiv.be) (schaal 1:4000)

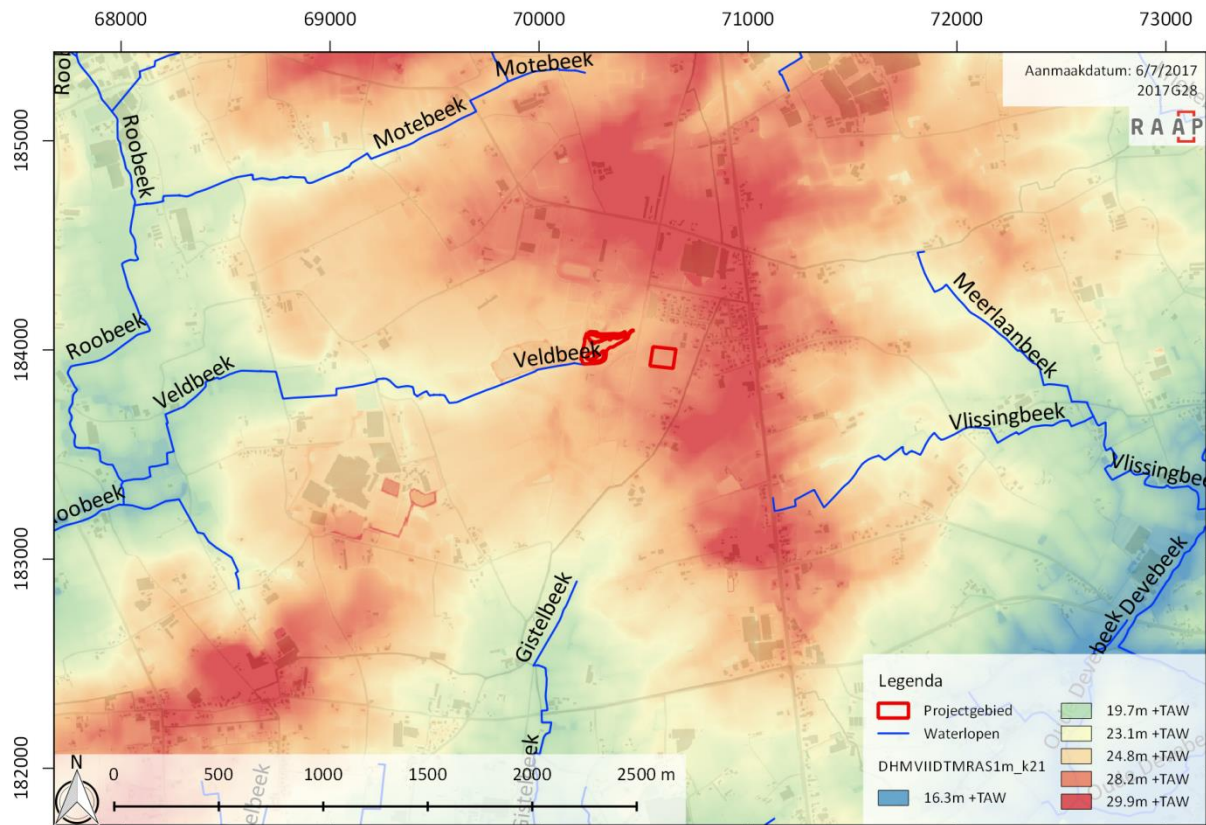

Figuur 15: Noordoost-zuidwest profiel van het westelijke deel van het projectgebied (bron: www.geopunt.be)

1.2.2.6 Hydrografie

Enkele kleine beken vloeien in de Roobeek, die op haar beurt samenvloeit met de Vuilhoekbeek en zo uitmonden in de Mandel. De Veldbeek is één van die kleine natuurlijke beekjes, waarvan de bron zich net ten noordoosten van het projectgebied (het westelijke deel) bevindt. De beek stroomt doorheen het projectgebied van oost naar west.

Figuur 16: Detail van het digitaal hoogtemodel met aanduiding van de waterlopen in de omgeving van het projectgebied (Digitaal Terreinmodel raster 1m) (bron: www.geopunt.be, www.agiv.be) (1:36 280)

1.2.2.7 Erosie

Voor het oostelijke deel van het projectgebied is er erosie-gevoeligheid verwaarloosbaar. Voor het westelijke deel van het projectgebied is de erosie-gevoeligheid niet gekend maar aangezien de erosie-gevoeligheid in de directe omgeving verwaarloosbaar is en omwille van het minimale hoogteverschil binnen dit deel van het projectgebied, kan worden verondersteld dat er hoogstwaarschijnlijk geen vorm van bodemerosie heeft plaatsgevonden.

Figuur 17: Potentiële bodemerrosiekaart uit 2016 geprojecteerd op de RGB-kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: dov.vlaanderen.be, Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen, www.agiv.be) (schaal 1:5000)

1.2.3 Archeologische gegevens

1.2.3.1 Juridische gegevens

Uit raadpleging van het geoportaal van Onroerend Erfgoed¹⁵ blijkt het projectgebied niet in een 'gebied geen archeologie' te liggen, noch in een 'archeologische zone'.

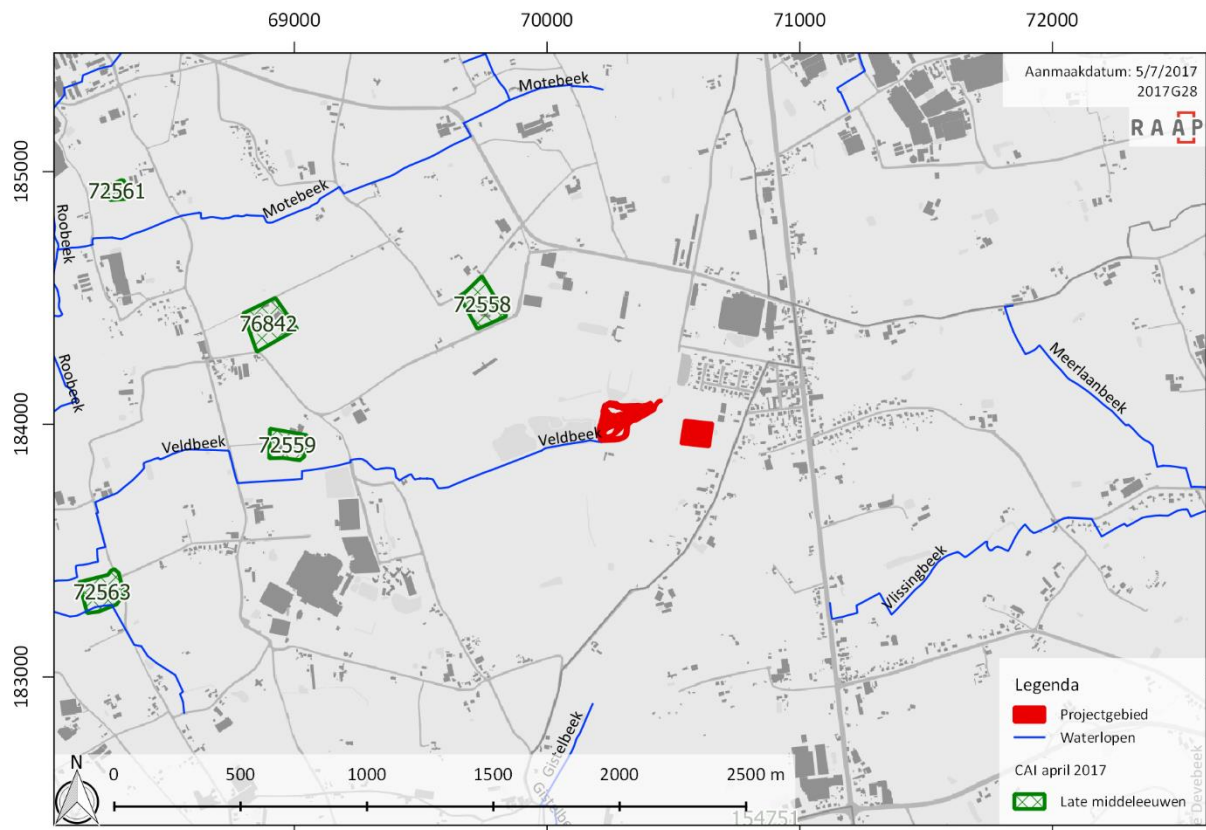
1.2.3.2 Gegevens uit de Centrale Archeologische Inventaris

Voor deze bureaustudie werd het gekende archeologisch erfgoed in een straal van 2km rondom het projectgebied onderzocht. Er zijn slechts 5 archeologische sites reeds gekend in de omgeving en deze sites zijn enkel cartografisch of historisch onderzocht:

CAI LOCATIE	NAAM	DATERING	INTERPRETATIE
72558	Veldkaaistraat 9	Late middeleeuwen	Site met walgracht
72559	Rattekothoek	Late middeleeuwen	Site met walgracht
72561	Peerdekenhoek	Late middeleeuwen	Site met walgracht
72563	innenpotstraat 2	Late middeleeuwen	Site met walgracht
76842	Kasteel van Outvyver	Late middeleeuwen	Site met walgracht

Tabel 2: CAI locaties in een straal van 2km rond het projectgebied

¹⁵ <https://geo.onroerenderfgoed.be/>

Figuur 18: CAI-kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: <https://cai.onroerenderfgoed.be> – geraadpleegd op 6 juli 2017) (schaal 1:30 000)

1.2.4 Historische gegevens

1.2.4.1 Algemene geschiedenis en ontwikkeling van het provinciedomein 't Veld

Het provinciaaldomein 't Veld is een voormalig kasteelpark van het kasteel de Jonghe d' Ardoye en is sinds 1981 in eigendom van de provincie West-Vlaanderen. “'t Velt”, of “Hardoyeveld” is de 16^e/17^e eeuwse benaming voor het veld- of wastinegebied dat tot in de 2^e helft van de 18^e eeuw buiten het landbouwareaal gelegen is. Het werd begrensd door oude loofbossen, waaronder het bosgebied gelinkt aan de baronie van Ingelmunster. Dit gebied is aanzienlijke tijd ingeschakeld voor het steken van turf en voor de beweiding van het vee van omwonenden. Reeds in de 12^e eeuw wordt het gebied vermeld als “wastine Sancti Amandi...”. Binnen het domein waren een dertiental vijvers gelegen, die stelselmatig geëxploiteerd werden. Ze werden vermoedelijk kunstmatig afgedamd en werden gebruikt voor de kweek van zoetwatervis. Vanaf de 17^e eeuw werden de vijvers verkocht aan de familie Van Rollegheem. Op het einde van de 18^e eeuw wordt de heerlijkheid Ardooye en het omgevende veld opnieuw verkocht aan de Gentse textielhandelaar Theodoor De Jonghe, die er een kasteel laat bouwen. Behalve de vijvers 't Zeetje, laat hij alle vijvers van het domein droogleggen en omvormen tot loofbos, met de aanleg van bijhorende dreven. Het “Zeeetje” wordt verder uitgegraven tot een grote siervijver. Tijdens de eerste wereldoorlog liet men de vijver leeglopen door het openzetten van de sluizen. Zowel bos al kasteel werden beschadigd en na de oorlog hersteld. Het is pas in de 2^e helft van de 20^e eeuw dat de 2 vijvers ten oosten van 't Zeetje gecreëerd worden door opstuwing van de Veldbeek.¹⁶

¹⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2016: *Provinciaal Domein 't Veld* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/207863> (geraadpleegd op 6 juli 2017).

Ten oosten van het projectgebied loopt de Brugsesteenweg, doorheen de parochie 't Veld, ook Sneppe, Manegem of Sint-Antonius genoemd. De parochie werd pas in de 1e helft van de 20e eeuw opgericht maar de drukke gewestweg bestond reeds in de 15e eeuw als verbindingsweg tussen Kortrijk en Brugge. De weg zou mogelijks zelfs opklimmen tot in de Romeinse periode. In de 18e eeuw werd deze heerweg hersteld en via een recht tracé aangelegd.¹⁷

1.2.4.2 Kaart van Ferraris (1771-1777)

De kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik werd opgesteld tussen 1771 en 1777 door de graaf de Ferraris. Het is een interessant document, omdat alle gebouwen ingemeten werden en ook de omgeving werd vrij waarheidsgetrouw opgetekend (rivieren, grachten, poelen, bossen, hagen, etc.). Er dient wel de kanttekening gemaakt te worden dat deze kaart vooral vanuit en militair standpunt opgetekend werd. De gebieden die in dat kader minder interessant waren, werden minder nauwkeurig ingemeten.

Hoewel het projectgebied niet volledig correct kan gesitueerd worden, zijn de verschillende vijvers duidelijk waarneembaar. Het gebied is volgens historische bronnen als vanaf de 12^e eeuw een onbewoond heidegebied met vijvers die vanaf de 12^e eeuw systematisch geëxplodeerd werden. Het is pas na het opstellen van de Ferrariskaart dat de vijvers worden drooggelegd en het gebied wordt bebost. In het oosten van het projectgebied is de Brugsesteenweg gekarteerd met een aantal woningen.

1.2.4.3 Atlas der Buurtwegen (1841), Kaart van Vandermaelen (1846-1854) en Popp-kaart (1842-1879)

De kadastrale kaarten die tot de Atlas der Buurtwegen behoren, werden opgemaakt tussen 1843 en 1845 naar aanleiding van de uitvoering van een wet uit 1841. De bedoeling was een inventaris te maken van alle kleine wegen met openbaar karakter. De topografische kaart van Philippe Vandermaelen werd opgemaakt tussen 1846 en 1854. Hierop staat ook het reliëf aangeduid. De kaart van Philippe-Christian Popp was een kadasterkaart die werd opgesteld tussen 1842 en 1879.

Op het einde van de 18^e eeuw wordt het gebied verkocht aan Theodoor De Jonghe, die een kasteel laat bouwen en alle vijvers van het domein laat droogleggen en omvormen tot loofbos, behalve de vijver 't Zeetje. Het "Zeeetje" worden zelfs verder uitgegraven tot een grote siervijver.

Zowel op de Atlas der Buurtwegen, op de kaart van Vandermaelen als op de Poppkaart zien we het kasteel gekarteerd alsook de vijver 't Zeetje die overeenkomt met het westelijke deel van het projectgebied. Op de topografische kaart van Vandermaelen zien we dat het heidelandschap plaatsmaakt voor een bosrijk gebied. Hoewel er gesproken wordt over slecht 1 overgebleven vijver na de drooglegging op het einde van de 18^e eeuw, kunnen we op het kaartmateriaal uit de 19^e eeuw nog een tweede vijver onderscheiden (ter hoogte van het oostelijke deel van het projectgebied). Het is waarschijnlijk dat deze vijver eveneens is behouden en aan de onregelmatige vorm te zien, ook vergraven werd als siervijver. We zien opnieuw de Brugsesteenweg en enkele woningen langsheen de weg, ten oosten van het projectgebied.

---

¹⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Brugsesteenweg (Pittem)* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/126410> (geraadpleegd op 6 juli 2017)

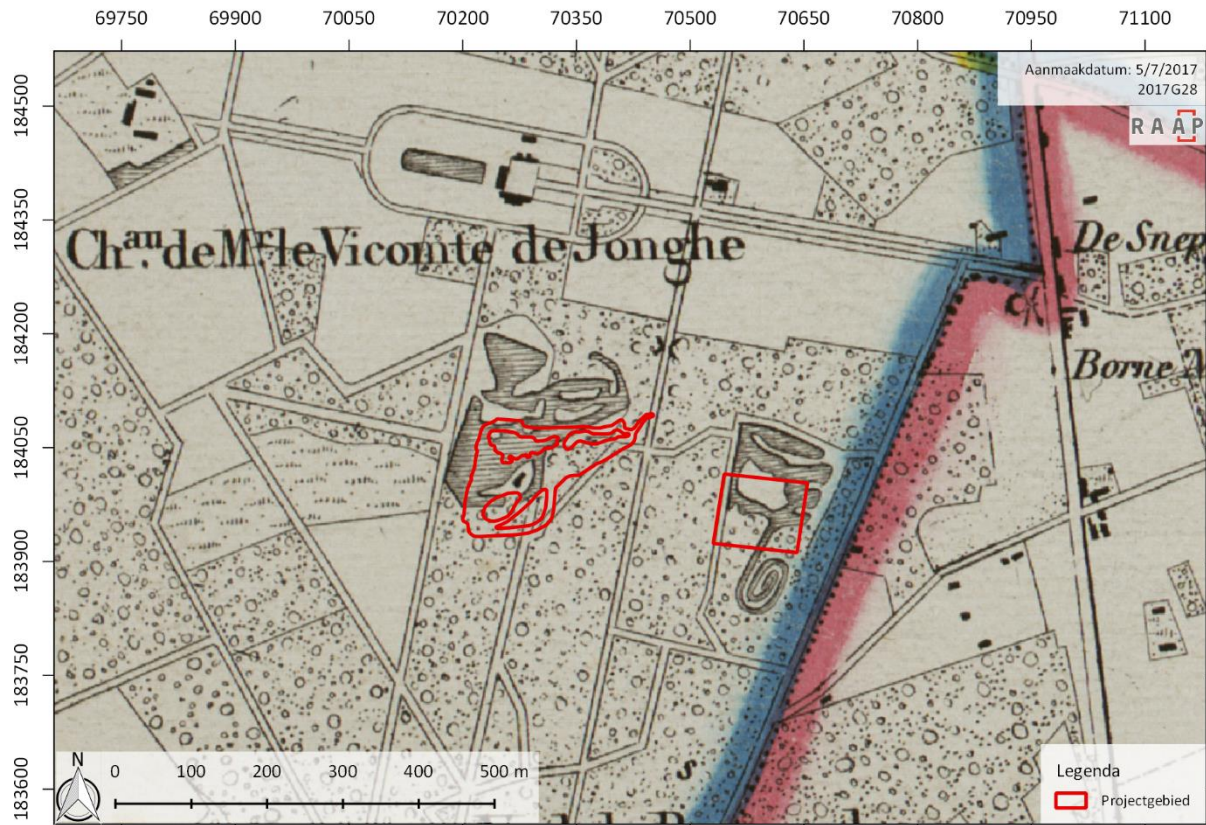

Figuur 19: Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV, Koninklijke Bibliotheek van België) (schaal 1:10 000)

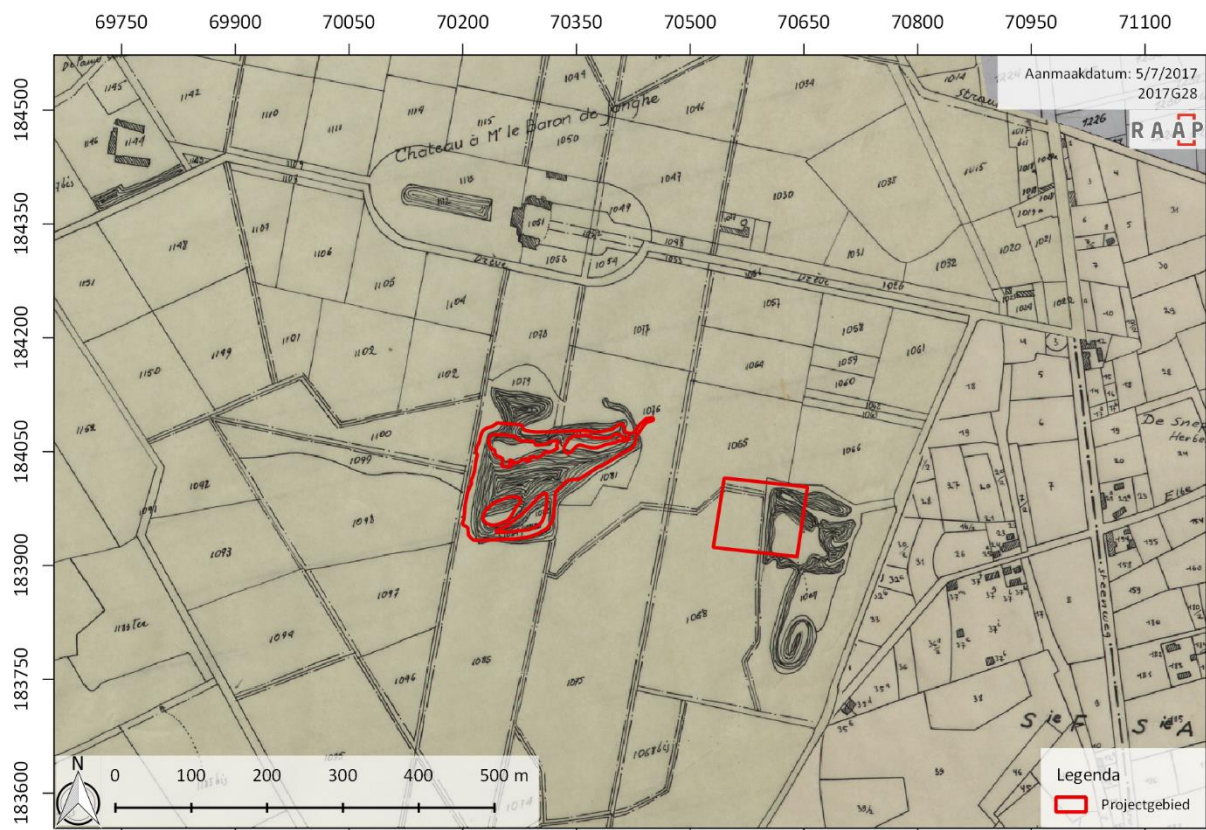

Figuur 20: Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV, Provincie West-Vlaanderen) (schaal 1:10 000)

Figuur 21: Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV, Koninklijke Bibliotheek van België) (schaal 1:10 000)

Figuur 22: Popp-kaart (1842-1879) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV) (schaal 1:10 000)

1.2.4.4 Luchtfoto's 20ste eeuw

Op de luchtfoto uit 1971 zien we dat de meest oostelijk vijver bijna volledig verdwenen is. Enkel nog een klein restantje rechts van het oostelijk deel van het projectgebied is bewaard. De parochie 't Veld werd in de eerste helft van de 20^e eeuw opgericht en is op deze luchtfoto zichtbaar in het noordoosten van het projectgebied. De meest recente luchtfoto (uit 2016) toont een gelijkaardige situatie.

Figuur 23: Luchtfoto uit 1971 met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV) (schaal 1:10 000)

Figuur 24: Luchtfoto uit 2013-2015 met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV) (schaal 1:10 000)

1.2.5 Controleboringen

Een aantal onderzoeksvragen bleven onbeantwoord tijdens het bureauonderzoek. Volgens het historisch kaartmateriaal is het westelijke deel van het projectgebied gelegen in de tot op heden bestaande vijver 't Zeetje. Gezien de eerdere, historische vergravingen uit de 18^e eeuw, is de kans op het aantreffen van archeologisch erfgoed eerder klein (zie Figuur 22). Bovendien wordt in dit deel van het projectgebied enkel de sliblaag verwijderd. Bij deze ingreep zal er bijgevolg niet in de onverstoorde moederbodem gegraven worden.

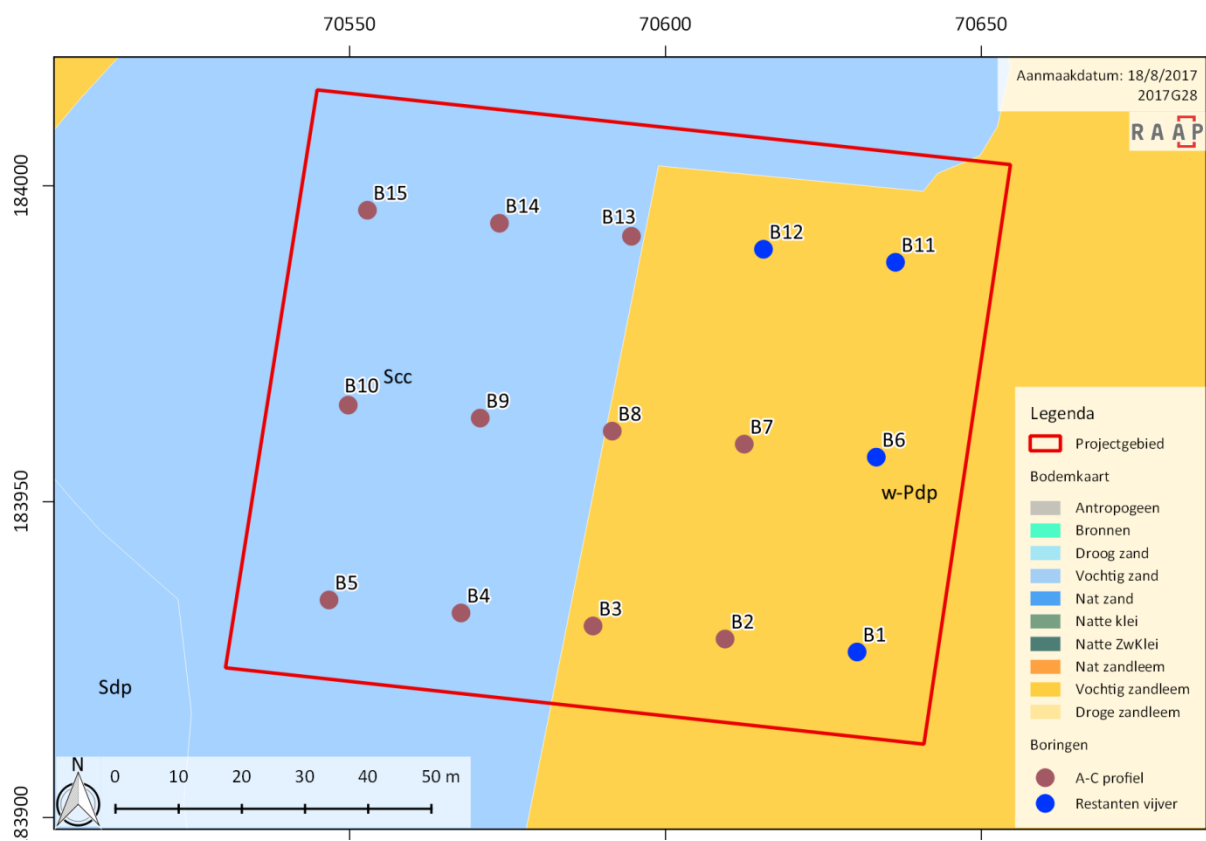
In het oostelijke deel van het projectgebied wordt een tijdelijk slibbekken aangelegd. Op het historisch kaartmateriaal staat deze locatie deels gekarteerd als vijver. Deze vijver is binnen het projectgebied volledig verdwenen op de recente luchtfoto's en wordt gebruikt als akker. Om de aanwezigheid/locatie van de vijver te onderzoeken, en om de gaafheid van de bodem vast te stellen werden 15 controleboringen uitgevoerd tot de C-horizont werd bereikt. (zie Figuur 25).

Op basis van de boorgegevens kon bepaald worden dat de A-horizont binnen het volledig onderzochte gebied, vanaf maaiveldhoogte tot 40 à 50cm diep aanwezig is in de vorm van een diep verstoorde/vergraven en moeilijk doordringbare laag met weinig tot geen bodemvorming. Dit kan wijzen op een grondige nivellering van de grond na het droogleggen van de vijver. Sporen van deze nivellering zijn opgenomen in de A-horizont en bijgevolg niet als dusdanig herkend. Restanten van een B-horizont werden niet aangetroffen. De verstoorde A-horizont sluit direct aan op de C-horizont (vochtig tot nat lemig zand). Deze bestaat uit eolisch aangevoerde grond met sporen van fluctuaties in de watertafel. Slechts bij 4 boringen werden restanten van de vijver ontdekt. Deze sterk humeuze lagen werden in boring 1, boring 6, boring 11 en boring 12 aangetroffen op ca. 90 cm diepte (zie Figuur 26 en Figuur 27). Bij boringen 3, 8 en 9 werd onder de A-horizont een sterk kalkrijke laag aangetroffen (lichtgrijs tot wit van uitzicht). Deze laag lijkt niet natuurlijk van oorsprong. Mogelijks is deze terug te brengen tot de antropogene activiteiten binnen het projectgebied (zie Figuur 28).

Figuur 25: Luchtfoto uit 2013-2015 met aanduiding van de controleboringen in het oostelijke deel van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV) (schaal 1:3200)

Figuur 26: Westelijk deel van het projectgebied met aanduiding van de boringen, geprojecteerd op de bodemkaart (bron: www.geopunt.be) (schaal 1:1500)

Figuur 27: Boorprofiel 11 en 12 met aanduiding van de restanten van de vijver

Figuur 28: Boorprofiel 9 met aanduiding van de kalkrijke laag onder de A-horizont

1.2.6 Archeologisch verwachtingsmodel (zie Figuur 29)

Door middel van bovenstaande bureaustudie kan volgende archeologische verwachting worden vooropgesteld voor het volledige gebied:

Tot de late middeleeuwen is geen enkele CAI locatie gekend binnen een straal van 2km rond het projectgebied. 5 CAI locaties ten westen van het projectgebied wijzen op verschillende sites met walgracht (aangetroffen door middel van cartografisch onderzoek). De dichtstbijzijnde site met walgracht bevindt zich op ca. 500m van het projectgebied. Verdere archeologische vindplaatsen zijn niet gekend, ook geen enkele oude toevalsvondst is aangetroffen.

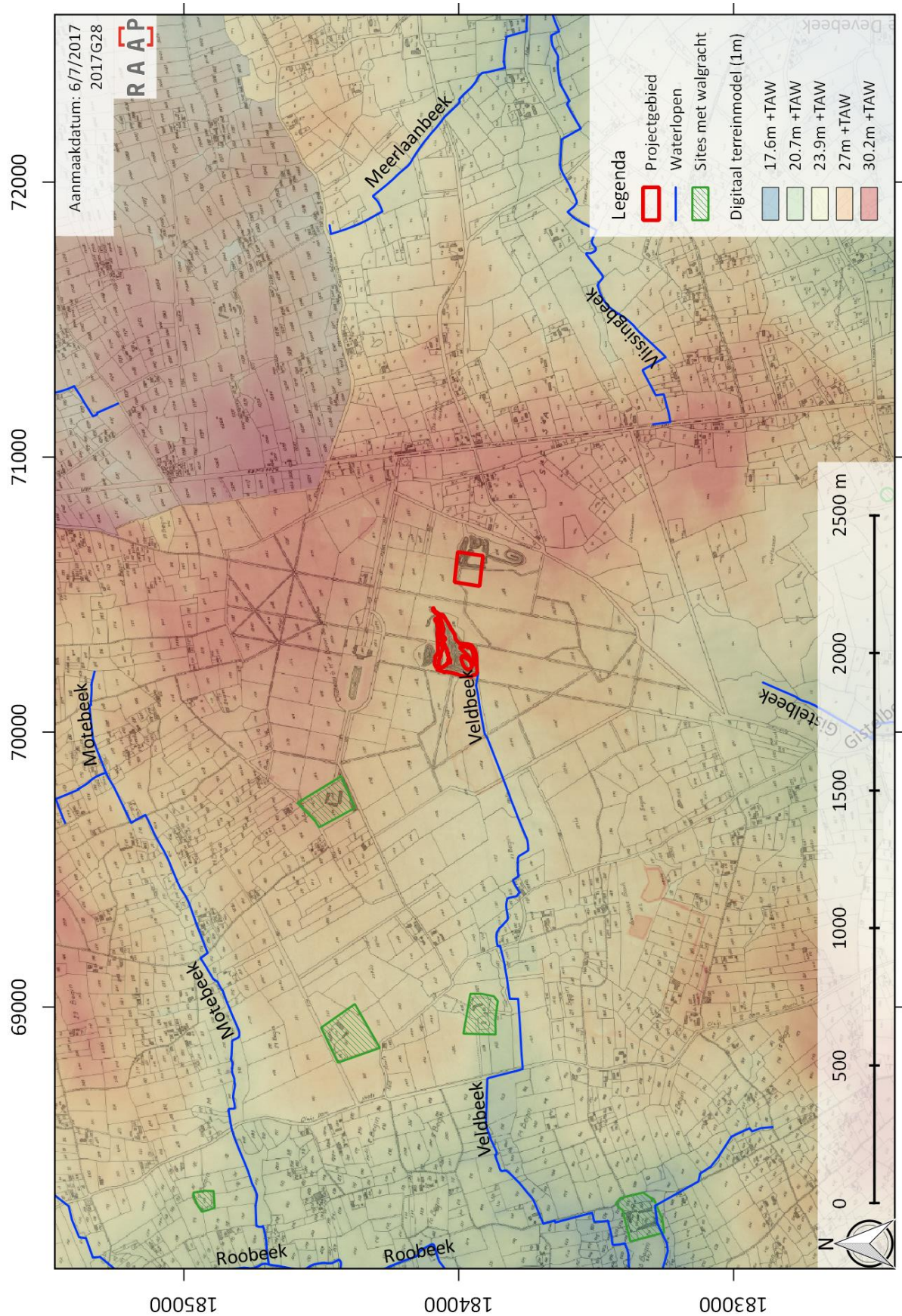
Het projectgebied bevindt zich aan de bron van de Veldbeek, op een hoger gedeelte van de helling van een dekzandrug die naar het westen afdaalt naar de vallei van de Roobeek. Volgens de bodemkaart ligt het projectgebied in een vochtige tot natte zandleembodem. Dit bodemtype kan een reden zijn waarom er weinig tot geen bewoning binnen dit gebied aanwezig is. Anderzijds is er tot op heden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd in de omgeving van het gebied. Maar toevalsvondsten zijn ook onbekend. In het westen van het projectgebied loopt de Brugsesteenweg die Brugge met Kortrijk verbindt en die volgens historische bronnen mogelijks teruggaat tot de Romeinse periode. Het projectgebied ligt op ca. 400m van de weg. Bewoning voor de 12^e eeuw kan bijgevolg niet uitgesloten worden en dient een aandachtspunt te blijven bij eventueel bijkomend onderzoek.

Vanaf de 12^e eeuw tot in de 18^e eeuw wordt het gebied rondom het projectgebied in de historische bronnen vermeldt als onbewoonde *wastine* of heidegebied met vijvers. Vanaf de 18^e eeuw wordt, met de bouw van het kasteel, het merendeel van de vijvers drooggelegd en wordt loofbos aangelegd die tot op vandaag aanwezig is.

De waterpartij 't Zeetje blijft tijdens de drooglegging behouden en zelfs verder uitgegraven om als siervijver te dienen. De locatie van de vijver 't Zeetje valt samen met het westelijke deel van het projectgebied. Gezien de eerdere, historische vergravingen uit de 18^e eeuw, is de kans op het aantreffen van archeologisch erfgoed eerder klein.

Een tweede vijver ten oosten van 't Zeetje blijft op het historisch kaartmateriaal tot in de tweede helft van de 19^e eeuw bestaan. Op recente luchtfoto's is nog een mogelijk klein restant van deze vijver waar te nemen. Het is niet duidelijk of het oostelijke deel van het projectgebied samenvalt met de locatie van deze vijver en omdat dit deel van het projectgebied op ca. 400m ten westen van een mogelijk Romeinse weg ligt. Om te controleren in hoeverre het oostelijke deel van het projectgebied samenvalt met de locatie van de vijvers werden controleboringen uitgevoerd op het terrein. Op basis van de boorgegevens kan geconcludeerd worden dat enkel het uiterste oosten van dit deel van het projectgebied overeenkomt met de locatie van een vijver. Het overige gedeelte van het projectgebied kent een duidelijk A-C profiel waarbij de A-horizont een diep verstoorde/vergraven en moeilijk doordringbare laag is met weinig tot geen bodemvorming, vermoedelijk door nivellering van het gebied na de drooglegging van de vijvers. De trefkans op het aantreffen van archeologische restanten is hierdoor eerder laag.

Figuur 29: Synthesekaart met aanduiding van het digitaal terreinmodel, de CAI gegevens en de waterlopen op de Poppkaart (bron: <https://cai.onroerendergoed.be> – geraadpleegd op 6 juli 2017 / www.geopunt.be / AGIV) (1:15 000)

1.2.7 Synthese / beschrijving potentieel op kenniswinst

Voor de archeologienota werd gestart met een vooronderzoek door middel van een bureauonderzoek. Uit dit onderzoek werd duidelijk dat het gebied zich in een zone bevindt die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing. Het projectgebied is gelegen in het provinciedomein 't Veld te Ardooie, op een zuidelijke uitloper van het plateau van Tielt. De bodem bestaat uit een eolische afzetting (van zand tot silt) van het Weichseliaan met eventueel hellingsafzettingen. De bodemstructuur bestaat uit een vochtige tot natte zandleem.

Rondom het projectgebied zijn weinig sites gekend waar archeologische sporen zijn aangetroffen. Door middel van cartografisch en historisch onderzoek zijn 5 sites met walgracht gelokaliseerd ten westen van het projectgebied. Archeologisch onderzoek werd in de omgeving tot op vandaag nog niet uitgevoerd volgens de CAI databank.

Het provinciaaldomein 't Veld, waar het projectgebied gelegen is, is een voormalig kasteelpark van het kasteel de Jonghe d' Ardoeye. Vanaf de 12^e eeuw wordt dit gebied in historische bronnen vermeld als onbewoond wastine of heidelandschap met verschillende vijvers, die stelselmatig geëxplodeerd werden. Het is pas op het einde van de 18^e eeuw dat de vijvers worden drooggelegd en het heidelandschap omgevormd tot loofbos. Volgens de historische kaarten blijven 2 vijvers bestaan, waarvan de vijver 't Zeetje verder uitgegraven wordt en omgevormd wordt tot siervijver. Een tweede vijver bevindt zich ten oosten van 't Zeetje is, volgens de vorm afgebeeld op het kaartmateriaal, hoogstwaarschijnlijk eveneens verder uitgegraven als siervijver. Het westelijke deel van het projectgebied komt overeen met de vijver 't Zeetje. Er werden controleboringen uitgevoerd in het oostelijke deel van het projectgebied om de tweede vijver te kunnen lokaliseren en de gaafheid van de bodem te controleren. Op basis van de boorgegevens kan geconcludeerd worden dat enkel het uiterste oosten van dit deel van het projectgebied overeenkomt met de locatie van een vijver. Het overige gedeelte van het projectgebied kent een duidelijk A-C profiel waarbij de A-horizont een diep verstoorde/vergraven en moeilijk doordringbare laag is met weinig tot geen bodemvorming, vermoedelijk door nivellering van het gebied na de drooglegging van de vijvers.

Net ten oosten van het projectgebied loopt de Brugsesteenweg, doorheen de parochie 't Veld, ook Sneppe, Manegem of Sint-Antonius genoemd. De parochie werd pas in de 1^e helft van de 20^e eeuw opgericht maar de drukke gewestweg bestond reeds in de 15^e eeuw als verbindingsweg tussen Kortrijk en Brugge. De weg zou mogelijks zelfs opklimmen tot in de Romeinse periode.

De hierboven gestelde onderzoeksvragen worden hier beantwoord:

- *Welke gegevens met betrekking tot archeologische waarden in en rondom het projectgebied zijn reeds bekend?*

Tot op heden zijn geen archeologische sites aangetroffen binnen het projectgebied. Tot de late middeleeuwen is geen enkele CAI locatie gekend binnen een straal van 2km rond het projectgebied. 5 CAI locaties ten westen van het projectgebied wijzen op verschillende sites met walgracht (aangetroffen door middel van cartografisch onderzoek). De dichtstbijzijnde site met walgracht bevindt zich op ca. 500m van het projectgebied. Verdere archeologische vindplaatsen zijn niet gekend, ook geen enkele oude toevalsvondst is aangetroffen.

- *Hoe ziet de geologische en bodemkundige opbouw van het projectgebied eruit?*

Het projectgebied is gelegen op een zuidelijke uitloper van het plateau van Tielt. De bodem bestaat uit een eolische afzetting (van zand tot silt) van het Weichseliaan met eventueel hellingsafzettingen. De bodemstructuur bestaat uit een vochtige tot natte zandleem.

- *Hoe kunnen archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties, ...) en op welke diepte kunnen deze worden aangetroffen?*

Archeologische vindplaatsen kunnen zich manifesteren als sporen- en vondstenconcentraties. Vondstenconcentraties worden gelinkt met de archeologische periodes van de jager-verzamelaar (Vroege en Midden Steentijd). Aangezien de specifieke ligging van het projectgebied zijn vondstenconcentraties niet geheel uit te sluiten.

Eventuele archeologische resten worden verwacht vanaf de onderzijde van de teelaardelaag. Sporen zullen echter pas goed lees- en interpreteerbaar zijn vanaf de bovenzijde van de C-horizont.

- *Wat was het historisch landgebruik van het projectgebied en wat is het landgebruik nu en wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?*

Op basis van de bestudeerde historische bronnen, cartografische bronnen en de beschikbare luchtfoto's is vastgesteld dat het provinciaaldomein 't Veld vanaf de 12^e eeuw een onbewoond heidelandschap was met verschillende vijvers. Op het einde van de 18^e eeuw werden de vijvers, behalve 't Zeetje en de vijver ten oosten daarvan, drooggelegd en het heidelandschap omgevormd tot loofbos. De situatie is op de dag van vandaag grotendeels onveranderd, afgezien van 2 bijkomende vijvers in het westen van 't Zeetje, ontstaan door opstuwing van de Veldbeek.

- *Wat is de gespecificeerde verwachting (evenals de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog onbekende archeologische waarden in het gebied?*

Er is geen archeologie bekend binnen en rondom het projectgebied, zelfs geen enkele toevalsvondst. In de ruimere omgeving is tot op heden ook volledig leeg, wat archeologisch onderzoek betreft. Cartografisch onderzoek lokaliseert een vijftal sites met walgracht ten westen van het projectgebied.

Het projectgebied ligt aan de Veldbeek, op de westelijke helling van een uitloper van het plateau van Tielt, op zo'n 400m ten westen van de Brugsesteenweg die vermoedelijk teruggaat tot de Romeinse periode. Gezien de specifieke ligging binnen het landschap kan archeologisch erfgoed aangetroffen worden.

Binnen het provinciaal domein t' Veld zijn volgens de historische kaarten 2 vijvers blijven bestaan na de drooglegging op het einde van de 18^e eeuw. Het westelijke deel van het projectgebied komt volledig overeen met de vijver 't Zeetje en is dus voorheen reeds uitgegraven voor de aanleg van de vijver en later voor de uitbreiding/aanpassingen naar een siervijver in de 18^e eeuw. De bodem is hier eerder aangetast en de kans op het aantreffen van archeologisch erfgoed is bijgevolg heel klein. Verder onderzoek in dit westelijke deel zal geen kennisvermeerdering opleveren. Een tweede vijver bevindt zich ten oosten van 't Zeetje is, volgens de vorm afgebeeld op het kaartmateriaal, hoogstwaarschijnlijk eveneens verder uitgegraven als siervijver. De vijver kan, na het uitvoeren van de controleboringen, gelokaliseerd worden in het uiterste oosten van dit deel van het projectgebied. Het overige gedeelte van het projectgebied kent een duidelijk A-C profiel waarbij de A-horizont een diep verstoorde/vergraven en moeilijk doordringbare laag is met weinig tot geen bodemvorming, vermoedelijk door nivellering van het gebied na de drooglegging van de vijvers. De trefkans op het aantreffen van archeologische restanten is hierdoor eerder laag.

- *Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?*

Op de betrokken percelen zal de waterpartij 't Zeetje in het provinciedomein 't Veld te Ardoonie uitgeslibd worden (westelijke deel). Op het diepste punt bevindt de top van de sliblaag zich op ca. 1,6m onder het huidige maaiveld. De sliblaag is ca. 50cm dik en wordt volledig verwijderd.

Bij deze ingreep zal er niet in de onverstoorde moederbodem gegraven worden.

Er wordt in het oostelijk deel van het projectgebied een tijdelijk slibbekken van bijna 1 ha aangelegd en gevuld worden op een akker. Hiervoor wordt een gronddijk aangelegd met een hoogte van 1,5m en een breedte van 5m. Om deze wal aan te leggen zal het bekken zelf **ca. 30cm diep afgegraven** worden. Na het uitvoeren van de controleboringen op het terrein blijkt dat de A-horizont tot 50cm onder het maaiveld reikt. **Gezien de geplande uitgravingen slechts tot maximaal 30cm diep gaan, zal de onverstoorde moederbodem niet geraakt worden en bijgevolg geen archeologisch erfgoed vernield worden.**

Na het uitvoeren van bovenstaand bureauonderzoek **kan met zekerheid gesteld worden dat er geen archeologische vindplaatsen verstoord kunnen worden bij de aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning.** Er kan dus een gemotiveerde uitspraak gedaan worden over het niet verder nemen van maatregelen. Er dient zodus geen verder vooronderzoek te gebeuren zonder of met ingreep in de bodem.

2 Bibliografie

2.1 Uitgegeven bronnen

VAN RANST E. & SYS C., 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20 000), Laboratorium voor Bodemkunde, Universiteit Gent.

2.2 Geraadpleegde websites

Besluiten Onroerend Erfgoed:	https://besluiten.onroenderfgoed.be/besluiten/5968/bestanden/16752
Centraal Archeologische Inventaris:	http://cai.onroenderfgoed.be
Databank Ondergrond Vlaanderen:	http://dov.vlaanderen.be
Geoportaal Onroerend Erfgoed:	http://geo.onroenderfgoed.be
Geopunt:	http://www.geopunt.be
Inventaris onroerend erfgoed:	http://inventaris.onroenderfgoed.be
Onroerend erfgoed:	https://www.onroenderfgoed.be <i><u>Agentschap onroerend erfgoed 2016: Provinciaal Domein 't Veld</u></i> [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/207863 (geraadpleegd op 6 juli 2017) <i><u>Agentschap onroerend erfgoed 2017: Brugsesteenweg (Pittem)</u></i> [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/126410 (geraadpleegd op 6 juli 2017)

3 Bijlages

Bijlage 1: Afbakening van het projectgebied plan (shp-bestand)

Bijlage 2: Plannen van de bouwheer (pdf-bestand)

Bijlage 3: Geologisch en archeologisch kader

Bijlage 4: Lijst van opgenomen figuren

Bijlage 3: Geologisch en archeologisch kader

[illegible]

Bijlage 4: Lijst van opgenomen figuren

Figuur 1: Topografische kaart met projectie van het projectgebied (bron: NGI) (schaal 1:55 000)	6
Figuur 2: Detail van de topografische kaart met projectie van het projectgebied (bron: NGI) (schaal 1:10 000)	6
Figuur 3: Projectie van het projectgebied op het kadasterplan (bron: Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen, AGIV) (schaal 1:3500)	7
Figuur 4: Inplantingsplan met aanduiding van de zone van de aanleg van het tijdelijke slobdepot en de zone waar de waterpartij wordt uitgeslibd (bron: provincie West-Vlaanderen, groendienst)	8
Figuur 5: Doorsnede van de vijver 't Zeetje met aanduiding van de aanwezige sliblaag (bron: provincie West-Vlaanderen, groendienst)	9
Figuur 6: Doorsnede van het aan te leggen slibbekken met aanduiding van de aarden wal en de uitgraving (bron: provincie West-Vlaanderen, groendienst)	9
Figuur 7: Detail van de topografische kaart met projectie van het projectgebied (bron: NGI) (schaal 1:10 000)	13
Figuur 8: Luchtfoto uit 2016 van de huidige toestand van het terrein met de situering van het projectgebied (bron: AGIV) (schaal 1:5000)	14
Figuur 9: Bodembedekkingskaart uit 2012 met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV) (schaal 1:4000)	14
Figuur 10: Tertiair geologische kaart geprojecteerd op de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: dov.vlaanderen.be) (schaal 1:50 000)	15
Figuur 11: Situering van het projectgebied op de Quartair geologische kaart (bron: dov.vlaanderen.be) (schaal 1:50 000)	16
Figuur 12: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (bron: www.geopunt.be) (schaal 1:30 000) ...	17
Figuur 13: Digitaal terreinmodel met aanduiding van het projectgebied en de waterlopen (Digitaal Terreinmodel raster 1m) (bron: www.geopunt.be, www.agiv.be) (1:60 000)	18
Figuur 14: Detail van de topografie van het projectgebied met aanduiding van het uitgezette noordoost-zuidwest-profiel op het westelijke deel van het projectgebied (Digitaal Terreinmodel raster 1m) (bron: www.geopunt.be, www.agiv.be) (schaal 1:4000)	19
Figuur 15: Noordoost-zuidwest profiel van het westelijke deel van het projectgebied (bron: www.geopunt.be)	19
Figuur 16: Detail van het digitaal hoogtemodel met aanduiding van de waterlopen in de omgeving van het projectgebied (Digitaal Terreinmodel raster 1m) (bron: www.geopunt.be, www.agiv.be) (1:36 280)	20
Figuur 17: Potentiële bodemerosiekaart uit 2016 geprojecteerd op de RGB-kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: dov.vlaanderen.be, Grootchalig Referentiebestand Vlaanderen, www.agiv.be) (schaal 1:5000)	21
Figuur 18: CAI-kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: https://cai.onroerendergoed.be – geraadpleegd op 6 juli 2017) (schaal 1:30 000)	22
Figuur 19: Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV, Koninklijke Bibliotheek van België) (schaal 1:10 000)	24
Figuur 20: Atlas der Buurtwegen (1841) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV, Provincie West-Vlaanderen) (schaal 1:10 000)	24
Figuur 21: Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV, Koninklijke Bibliotheek van België) (schaal 1:10 000)	25
Figuur 22: Popp-kaart (1842-1879) met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV) (schaal 1:10 000)	25
Figuur 23: Luchtfoto uit 1971 met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV) (schaal 1:10 000) .	27
Figuur 24: Luchtfoto uit 2013-2015 met projectie van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV) (schaal 1:10 000)	27

Figuur 25: Luchtfoto uit 2013-2015 met aanduiding van de controleboringen in het oostelijke deel van het projectgebied (bron: Geopunt, AGIV) (schaal 1:3200)	29
Figuur 26: Westelijk deel van het projectgebied met aanduiding van de boringen, geprojecteerd op de bodemkaart (bron: www.geopunt.be) (schaal 1:1500)	29
Figuur 27: Boorprofiel 11 en 12 met aanduiding van de restanten van de vijver	30
Figuur 28: Boorprofiel 9 met aanduiding van de kalkrijke laag onder de A-horizont	30
Figuur 29: Synthesekaart met aanduiding van het digitaal terreinmodel, de CAI gegevens en de waterlopen op de Popp-kaart (bron: https://cai.onroerenderfgoed.be – geraadpleegd op 6 juli 2017 / www.geopunt.be / AGIV) (1:15 000).....	32